

RAE SÕNUMID

RAE VALLA AMETLIK VÄLJAANNE | NR 12 | DETSEMBER 2023

ILUSAT
AASTA LÕPPU JA
RÕÕMSAID PÜHI!

EESTI AASTA
EKSPORTÖÖR
ON SILEN OÜ

HARJUMAA AASTA
PANUSTAJA ON
AUTOHALLE
PEETRI

RAE
KOGUKONNA
PSÜHHOLOGID

Harjumaa aasta panustaja on AutoHalle Peetri. Pildil vasakult: Rae abivallavanem Hannes Ojangu, AutoHalle esindajad Risto Ojassaar, Marika Tavis ja Silver Raud ning vallavanem Madis Sarik. FOTO: PEETER HÜTT

Head Rae valla elanikud!

November on läbi saanud ning aasta lõpp märkamatult kohale jõudnud.

Novembrikuus tänasime ja tunnustasime. Rae valla 157. aastapäeva tähistamine toimus sel aastal Peetris. Tänukirja ning suure tunnustuse pälvivis Rae Huvialakooli juht Siiri Laid, kes on kooli asutaja ning juhitanud seda väga edukalt 25 aastat. Pikaajegse ning suure pühendumusega tehtud töö eest tänasime vallavalitsuse raamatupidajat Tiina Elu ja sotsiaalhoolkande spetsialisti Ülle Parmast, kes mõlemad tähistasid 30. tööjuubelit.

Tänati ka Harjumaa aasta tegijaid ning aasta panustaja auhinna pälvivis AutoHalle Peetri esindus. AutoHalle on suurepärase näide ettevõttest, kes tuleb omavalitsusse ja soovib olla osa kogukonnast ning ka päriselt panustab - nii kogukonda, noortesse kui ka ettevõtlusesse. Rae valla esimene ettevõtluspäev toimus AutoHalle müügisalongis ja AutoHalle oli ka üks Rae Ettevõtete Liidu loomise eestvedajatest. Lisaks on nad nõu ja jõuga erine-

vatel kogukonnaüritustel, olgu selleks parimate õpilaste vastuvõtt või Peetri Jooksu korraldamine.

Vaadates tagasi lõppevale aastale, siis võin öelda, et Rae vald on jätkuvas arengus. Igal aastal kasvab nii valla elanike arv kui ka ettevõtete arv, kes siin tegutsevad. Rõõm, et ka riik valla arengule kaasa aitab - ehitamisel on nii riigigümnaasium kui ka Jüri päästekomando hoone.

2023. aasta oli kuulutatud Eestis liikumisaastaks. Rae vallas on sport ning liikumine au sees. Rae valla mängud, Jüri lõpp, liikuvusfestival, Eestimaa suvemängude esimene ja talimängude teine koht, Rae Huvialakooli spordiosakonna tegemised, korvpallurid esiliigas ja võrkpallurid meistriliigas on vaid väike osa sportliku valla aasta tegemistest. Suvel Eesti 200 meetri jooksu rekordi püstitanud Rae valla neiu Miia Ott valiti U18 vanuseklassis aasta kergejõustiklaseks. Liikumisaasta lõpetasime naabritega sammuvõistlust pidades. Rae vs Viimsi sammude kogumine oli väga põnev,

sest samme koguti pea võrdsest, kuid lõpuheitluses jäi 32 sammuga peale Viimsi vald. Väga napp! Siiski olid kõik Rae valla sammukogujad tublid, aitäh panustajatele!

Jätakuvalt tegeleme 2024. aasta eelarve koostamisega, sest peab tõdema, et see on läbi aegade üks keerulisemaid protsesse.

Meie kohustused on suured, aga rahalisi vahendeid napib. Siit ka üleskutse, hea vallaelanik! Kui sa ei ole oma elukohaks registreerinud Rae valda, siis kirjuta end veel enne aasta lõppu oma kodusele aadressile, sest siis laekub sinu tulumaks

Rae valda juba 2024. aastast. Tulumaks on valla eelarve peamine sissetulekuallikas, millega muuta valda veelgi paremaks elukeskkonnaks. See on sinu panus valla arengu jätkuks. Oma elukoha andmeid saad kontrollida ja muuta rahvastikuregistri lehel, avalduse võib saata või tuua kohapeale ka Rae Vallavalitsusse.

Rahulikku jõuluaega ja edukat uut aastat!

Rae vald on jätkuvalt populaarne elamiskoht

TÕNIS KÕIV

RAE VALLAVOLIKOGU ESIMEES

Kasvav elanikkond tähendab suuremat maksulaekumist, aga ka kohustust luua lasteaia- ja koolikohti. Järgmine aasta võib tulla valla jaoks märgiline, sest esmakordselt võetakse meie maksurahast osa, et toetada ülejäänud Eesti omavalitsusi. Neid linnu ja valdu, kust elanikud on meile kolinud. Täna teadmise juures meie maksutulu siiski kasvab, vaatamata sellele, et osa teistele ära anname. Vaatame tagasi kohe lõppevale aastale.

2023. aastast jäävad kõigepealt meelde hariduse teemad. Kevadel lõpetas Rae valla koolides IX klassi 328 õpilast, kuid esimesse klassi läks 452 õpilast, kasv 124 võrra. Jüri Gümnaasiumis alustas 2023. aasta sügisel viimane lend, 91 noort. Juba järgmisest aastast on Rae valla üheksandikel valikus kõik Eesti gümnaasiumid, sh Rae riigigümnaasium. Uus koolihoone on praktiliselt valmis, valla raha eest sinna kõrvale ehitatud Tuule spordihoone samuti.

Juunis lõpetas Lagedi kooli üheksa aastat juhtinud Imbi Orav oma karjääri koolijuhina ja volikogul oli au teda tänada tänukirjaga.

Rae vald maksab jätkuvalt õpetajatele lisapalka. Traditsioonilised õpetajate hariduskonverents, suvekool ja vastuvõtt toimusid ka sel aastal ning pingutame, et ka edaspidi toimuks. Rae valla õpetajad on tublid ja saavad ära märgitud nii vallasiseselt kui ka üleriiklikult: Elve Mäekivi sai aasta klassijuhataja laureaadiks ning Kaija Seepter oli põhikooli aineõpetaja kolme nominendi seas. Aitäh, õpetajad!

Õpilased on meil samuti tublid. Sel aastal oli rekordarv medaliga lõpetajaid Jüri Gümnaasiumis, 6 kulda ja 9 hõbedat. Parimate õpilaste vastuvõtt toimus Peetri AutoHalles, mis sai tunnustatud kui Harjumaa aasta panustaja 2023. aastal.

Möödunud suvel toimus XIII noor-

Volikogu esimees Tõnis Kõiv Rae valla 157. aastapäeva tähistamisel. FOTO: OTT KATTEL

te laulu- ja tantsupidu, kus Rae vallast osales 31 kollektiivi, kokku 662 osalist. Veel varem toimus meie oma laulu- ja tantsupidu ehk Jüri Klunker, kus sel aastal osales, st laulis või tantsis, ligemale 1000 esinejat ja pealtvaatajaid oli veel kolm korda rohkem.

Rae valla kultuurielu põhikorraldaja on Rae Kultuurikeskuse meeskond Toomas Aru eestvedamisel. Nad on meid rõõmustanud sel aastal pea 140 sündmusega. Näiteks Vaskjala ööfilmide festival, ühtelaulmine Lehmja tammikus, esimese adventi tähistamine Jüri kirikus, Tankerfest, Rae valla jaanipäev jne jne. Märkimisväärne on Rae Kunsti Platsi tegevus ja Vaskjala loomeresidentuur, kus toimub koostöö Eesti suuremate kõrgkoolidega, näiteks EKA installatsiooni- ja skulptuoriosakonnaga, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemiaga, G. Otsa nimelise Tallinna Muusikakooliga. Juba teist aastat on Rae valla korraldatav jaanipidu Eesti suurim. Ilmselt on ka Indrek Raigi veetavad Rae valla mängud suurimad Eestis, nii osalejate arvu kui ka alade mitmekesisuse poolest. Suurepärase töö!

Märkimata ei saa jätta Rae Kam-

merkoori osalemist rahvusvahelisel koorifestivalil Voices for Peace - International Choir, kust naasti hõbediplomiga. Tublid koorilauljad ja dirigent.

2023. aasta läheb Rae valla ajalukku Kindluse Koolis toimunud üle-eestilise omavalitsuspäevaga, teemaks „Andmepõhine juhtimine - kood edu ka omavalitsuseni”. Kahe päeva jooksul püüdsid omavalitsuste, ülikoolide, riigiasutuste, ettevõtjate esindajad mainitud koodi leida. Omavalitsuspäeva deklaratsioon koos tegevuskavaga sai Riigikogule ja kahele ministrile üle antud ning loodame, et sellest tekib midagi. Et meie inimeste, vallavalitsuse liikmete ja töötajate ning volikogu liikmete panusest oli kasu. Meie uhket Kindluse Kooli nägi kogu Eesti ja omavalitsuspuu sai istutatud kooli juurde.

Sügisel toimunud omavalitsuste visioonikonverentsil esinenud Soome regionaalminister, endine Tampere (Tartu sõpruslinna) linnaepee kõneles omavalitsuste pakutavatest teenustest ja nimetas neid kõiki ühe märksõnaga - heaoluteenus. Väga täpselt öeldud. Me ju püüame iga otsusega kasvatada inimeste heaolu. Võiksimme iga nüansi puhul, mis muutusega kaasas käib, endalt küsida, kas see kasvatab heaolu? Tarbijana tunnend kvaliteetse asja või teenuse ära siis, kui mõistad, et kõik toimib hästi, et kõik on tehtud kasutajaid silmas pidades.

Hoiame heaolu kasvatamise eesmärki meeles Rae Vallavolikogus, mis peab oma istungeid iga kuu kolmandal teisipäeval ning annab oma parima, et valimiste vahelisel ajal esindada valijate tahet. Ülevaateid volikogu istungitel toimunu kohta on rohkem kui viis aastat saanud lugeda blogist aadressil www.toniskoiv.ee ning saab ka edaspidi.

Rae vallal on 2023. aastal läinud hästi, sest meie inimestel, maksu- maksjatel läheb hästi. Loodame, et hoolimata rahutust maailmast ja kahanevast kindlustundest majanduses, läheb Rae valla inimestel hästi ka järgmisel aastal.

DETSEMBER

● 10.12 II advent Rae vallas

II advendi tähistamiseks pakub Rae Kultuurikeskus tegevusi tervele perele kogu päeva vältel! Pere noorimad on oodatud osalema mõnusasse töötuppa, kus saab tutvuda vanade eesti jõulutraditsioonidega. Mängime, meisterdame ja saame teada nii mõndagi põnevat jõuluvana ja teiste toredate jõuludel seiklevate tegelaste kohta. Kes teab ehk on võimalus ka jõuluvanaga kohtuda.

Uudistada ning kinke osta saab kultuurikeskuse jõululaadal ja ka jõulupärja saab endale valmis meisterdada.

Rae Kogukonnaköök kutsub meespere külastama TANKERI pruulikoda.

PS. sündmusel saab ka kõhu täis. (Eelregistreerimisega, osalus 15 euro/in)

Päeva lõpetab imeilus Rae Kammerkoori adventikontsert Jüri kirikus.

AJAKAVA

● 10.00–15.00 Jõululaat Rae Kultuurikeskuses

● 11.00–13.00 Külla tuleb jõuluvana kingikotiga Rae Kultuurikeskuses

● 12.00–14.00 Jõulupärja valmistamise töötuba Rae Kultuurikeskuses

● 13.00–15.00 Tegevustuba „Eesti jõulukombed lastele“ Rae Kultuurikeskuses

● 13.00–16.00 Rae Kogukonnaköögi meestekas: *pulled pork & craft beer* Tankeri tehasepoes ja Rae Kultuurikeskuses

● 16.00 Rae Kammerkoori kontsert Jüri kirikus

Vali omale meelepärane tegevus välja või osale kasvõi kõiges!

● 10.12 Rae Kammerkoori Jüri kirikus kell 16.00

Jüri kirik

Tasuta

● 10.12 Jõululaat kell 10.00–15.00

Rae Kultuurikeskuses

Traditsiooniline jõulueelne käsitöö-, talukauba- ja kodusaaduste laad. Veel jõuab valmistada koduseid hoidiseid ja laadakaupa, et sellega detsembrikuus valla rahvast rõõmustama ja kauplema tulla.

Laadale ootame eelkõige isevalmistatud käsitöötoodete, koduste hoidiste ning muu hea eestimaise talutoodangu pakkujaid. Müümine oma laudadega.

Kauplemiseks koht tasuta!

● 10.10 Rae Valla Kogukonnaköögi ja TANKER pruulikoja koostöö „Pulled pork & craft beer“

TANKERI pruulikoja tuur. Õllesommelle kureeritud käsitööõllede degustatsioon „Pulled pork“ õhtusöök.

Osalus: 15 €

Kohtade arv piiratud, vajalik eelregistreerimine!

Täpsem info: kultuur.rae.ee

● 12.12 Teisipäevane kinoklubi kell 18.00

Rae Kultuurikeskuse suures saalis *Kung-fu*-komöödia „Nähtamatu võitlus“ tegevus toimub 1970ndate Nõukogude Liidus. Filmi peategelane on noor huligaan Rafael, kes satub Hiina piiril aega teenides *kung-fu* ässade rünnaku alla. Tema armee saab küll haledalt kolki, kuid vastaste superstiilne võitluskunst vaimustab noort mässajat. Koju naastes leiab Rafael tee kloostri, kus kohtub õigeusu munkadega, kes hiinlastest veelgi vingemat võitlust peavad. Munkade võitlus on aga nähtamatu – võidab see, kes on alandlikum. Algab huligaani koomiline teekond kõikvõimsa alandlikkuseni, mis on täis kiusatusi, usku, armastust ja rõõmu.

Režissöör: Rainer Sarnet

Pilet 5/6 €

● 13.12 Rae valla eakate jõulupidu kell 16.00

Rae Kultuurikeskuses

Oleme uhked, et meile tulevad külla sel aastal väga erilisi külalisi – Merle Lilje, Toivo Asmer ja Peeter Kaljumäe! Nad toovad meie peole rõõmu ja meeleolu, mis paneb jõulutuled särama.

Helista meile numbril 605 6750, et broneerida oma koht ja veeta koos meiega unustamatu jõuluõhtu!

● 16.12 RAE VALLA AASTALÕPU-PIDU 2023 kell 20.00

Rae Kultuurikeskuses

Ära maga maha aastalõpu suurimat sündmust Rae Kultuurikeskuses!

Märkige kalendrisse 16. detsember kell 20.00!

Esinevad:

Rae Kultuurikeskuse taidlejate vabakava

Burlesque Estonia

Astra&Nancy

DJ Classix (Oskar Maasikas ja Siim Saar)

Õhtut juhivad „NAD ON TAGASI“ –

Ain&Kalev!

Ärge unustage kaameratele naeratada, sest õhtut pildistatakse!

Pilet: 15 € (kohapeal ja sularahas)

Lisaks on avatud Art Cafe, et saaksite nautida kunsti ja head seltskonda!

● 22.12 Jõulukontsert – Beati Mandolini „Jõuluaeg täis valgussära“ kell 19.00

Rae Kultuurikeskuses

Beati Mandolini alusepanija on Ants Önnis, keda kannustas soov väljendada oma armastust mandoliini ja Sitsiilia rahvaviiside vastu. Ta kaasas oma poja, laulja ja löökpillimängija Anto Önnise ning pillimehed, kellega teda seob kauaaegne koostöö ja sõprus. Sündis kava, mis ilmus 2015. aastal plaadil „Mandoliini ja lauluga läbi Sitsiilia“ ja sisaldas autentseid Sitsiilia meloodiaid. Aja jooksul on ansambli repertuaar laienenud, kaasates palu mujaltki Itaaliast.

Avarama muusikamaastiku kinnitus

on 2017. aastal ilmunud plaat „Itaalia värvid“, kus rahvaviiside kõrval kõlavad Pergolesi, Donizetti ja teiste heliloojate ooperimeloodiad.

Jõulumuusika on salvestatud 2022. aastal plaadile „Rõõmsad jõulud igal pool“. Seitsmeliikmeline Beati Mandolini on Eestis unikaalne kollektiiv, mis on oma naturaalse kõla ja vahetu energiaga võlunud publikut paljudel festivalidel, suve- ja jõulutuuridel. Laul, mandoliinid, kitarrid, suupillid, viiul ja löökriistad loovad helipildi, mis toob meeltesse Itaalia oma täies ilus ja värvikirevuses.

Ansambli vokaalsolistiks on Anto Önnis ja koosseisu kuuluvad veel Ants Önnis (mandoliin, suupill), Tõnu Raadik (viiul, mandoliin), Are Jaama (kitarr, mandoliin), Joosep San (mandoliin), Teet Veskus (kitarr, suupill), Endel Valkenklaui (bassmandoliin).

Piletid kohapeal ja Piletilevis

JAANUAR 2024

● **03.01 Eero Annuse näituse „Must kunst ja ruunimaagia“ avamine Rae Kunsti Platsis kell 18.00**

Rae Kultuurikeskuses

Näitus jääb avatuks veebruari alguseni Toetab Eesti Kultuurkapital, Tanker Brewery ja Atla Distillery Tasuta

● **05.01 Tänavakunsti päev noortele**

Rae Kultuurikeskuses

Jälgi reklaami!

● **07.01 Memme-Taadi klubi kell 14.00**

Rae Kultuurikeskuses

Jälgi reklaami!

● **10.01 Mälumäng kell 18.00**

Rae Kultuurikeskuses

Info: Indrek Salis, info 503 6863

● **16.01 Teispäevane kinoklubi kell 18.00**

Rae Kultuurikeskuse suures saalis

Rae Kultuurikeskuse kinoklubi väärtfilmi armastajatele!

Pilet 5/6 €

Rae Kultuurikeskus jätab endale õiguse teha kavas muudatusi!

Jälgi meid ja reklaami:

<http://kultuur.rae.ee/>

RAE VALLA RAAMATUKOGU SÜNDMUSED

(kõik raamatukogu üritused on tasuta)

Rae Valla Raamatukogus (Laste 3, Jüri)

● **Näitus**

Made Balbati jõuluteemaline kunstinäitus

Vaida raamatukogus (Vana-Vaida tee 7, Vaida)

● **12.12 Kogukonna kinoõhtu „Tähtsad ninad“ kell 19.00**

Koguperekomöödia „Tähtsad ninad“ jutustab laste ja vanemate suhetest kaasaegse ja värske nurga alt, esitades küsimuse, mida on ühel perekonnal tarvis õnnelik olemiseks. Filmi käigus segunevad ja muutuvad rollid – näeme täiskasvanuna käituvaid lapsi ja lastena käituvaid vanemaid. Osades: Mattias Naan, Saara Pius, Mait Malmsten, Priit Loog, Lauri Nebel, Taavi Tepelenkov, Kleer Maibaum, Janek Joost, Piret Simson jpt. Peaosatäitjatest lapsi mängivad Ruben Tolk ja Robert Alexander Peets. Režissöör: Ingomar Vihmar.

Pilet 5/6 €

● **14.12 Rae Huvialakooli Vaida filiaali õpilaste kontsert kell 18.00**

● **18.12 Advendikontsert kell 15.00**

Esinevad Vaida lasteaia lapsed. Laual on kohv ja kringel.

● **Näitus**

Tiit Priideli maalinäitus „In facto“

Fotokonkurss ootab pilte!

Rae valla fotokonkurss 2023 ootab teid kuni 15.01.2024 e-postile fotokonkurss@rae.ee.

Konkursil ootame osalema kõiki Rae valla elanikke neljas kategoorias:

- Loodus
- Inimene
- Rae vald
- Vaba teema

Konkursil osalemise tingimused:

- Fotod esitatakse digitaalselt jpg-formaadis.
- Igaüks võib esitada kuni 3 pilti ühe kategooria kohta.
- Lubatud on nii must-valged kui ka värvifotod ning heleduse, kontrasti ja värvi korrigeerimine, kadreerimine ja teravustamine.
- Lubatud ei ole elementide juurde lisamine või nende eemaldamine.
- Foto juurde tuleb märkida:
  - kategooria nimetus, kuhu foto esitatakse;
  - foto pealkiri;
  - autori nimi ja kontaktandmed.

2022. aasta konkursi kategooria „Rae vald“ III koht Villiko Nurmoja „Hommik Uuesalus“.

Fotograaf vastutab kõikide autoriõigustega seonduvate küsimuste kerkimisel. Kõigi konkursile esitatud fotode autoriõigused jäävad nende autoritele, ent konkursil osalemisega antakse korraldajale õigus tasuta kasutada konkursile

esitatud fotosid konkursi tulemuste avalikustamisel ning Rae valla reklaamimisel trükiväljaannetes ja internetis. Fotode kasutamisel viidatakse foto autorile.

Esitatud fotosid hindab žürii ning parimatele on auhinnad.

Elusa muusikaga õhtu
Mängivad Jansa ja lõbusad pillimehed
Laulavad kõik!

Aastalõpp Patikal

29.12.2023 KELL 19.00
PATIKA VANAS KOOLIMAJAS

Täname: Rae Kultuurikeskus
Info: evajaa@gmail.com

VAIDA ALEVİKUSELTS MTÜ KORRALDUSEGA ÜRITUSED 2024

- Jaauaar**
14.01 Kuuselöke (Vaida Jaanikuplats)
- Veebruar**
24.02 Eesti Vabariigi aastapäev 106a.
(Vaida raamatukogu ees)
- Aprill**
23.04 Jürripäev (Vaida Põhikooli staadion)
- Juuni**
15.06 Vaida Suvepidu (Vaida Jaanikuplats)
„Toimub, kui projekt saab toetuse kohaliku omaalgatuse programmist“
- August**
10.08 Rae valla 21. küladepäev
24.08 Vaida kodukohvikud

Vaida
NB! Jälgi kohalikku reklaami

Rae vald 157!

Rae valla 157. aastapäeva tähistamine toimus 25. novembril Peetri Lasteaed-Põhikoolis. Õhtut juhtis Jüri Muttika, muusikalist meelelahutust pakkusid Duoruut ja Imre Saarna & The Beat.

Pidulikul õhtul tänati ja tunnustati, Rae Vallavalitsuse poolt anti üle tänukiri Rae Huvialakooli direktorile **Siiri Laidile** pikaagese tulemusliku ja pühendumusega tehtud töö eest - 25 edukat aastat Rae Huvialakooli juhina. Rae Vallavalitsuse raamatupidaja **Tii-na Elu** tunnustati pikaagese hoole ja pühendumusega tehtud töö eest ja 30. tööaasta juubeli puhul ning sotsiaalhoolekande spetsialisti **Ülle Parmast** pikaagese hoole ja pühendumusega tehtud töö eest Rae Vallavalitsuses ja 30. tööaasta juubeli puhul. Uue külanema said Tuulevälja ja Aaviku küla. Tuulevälja külanem on **Janne Schasmin** ning Aaviku külanem on **Maris Tõnuri**.

Tuulevälja külanem on Janne Schasmin.

Aaviku külanem on Maris Tõnuri.

Õhtut juhtis Jüri Muttika ning meeleolu lõi Imre Saarna bänd. Fotod: Ott Kattel

Kas Kaspari õde oli võrokene?

TOOMAS ARU

RAE KULTUURIKESKUSE JUHATAJA

Rae vallas, kus on kirjutamise vastu eriline huvi, nägid hiljuti ilmavalgust kaks põnevat raamatut. Kirjanik Eve Laur tõi lugejateni oma uue teose „Vend Kaspar“, samal ajal Häniläne (Mariina Paesalu) võrokeelse luuleteose „Tõsõ mu maailman“.

Võtsin autoritega ühendust ja palusin, et nad üksteiselt kolm küsimust küsiks.

Eva Laur küsib ja Häniläne vastab.

Miks on raamatul pealkiri „Tõsõ mu maailman“?

Vaatasin sajandi alguses õudusfilmi „Teised“, kus tegelasteks olid surnud, keda vaatajale näidati tegutsemas elavatena. Film oli andekalt tehtud ja haaras mind kaasa. Hiljem aga mõtlesin, et inimesed otsivad põnevust filmidest ja raamatutest, kus kujutatakse kosmosest, surnute riigist pärit või muidu fantastilisi olendeid. Paraku ei märgata neid teisi, kes päriselus toimetavad lausa meie varvaste juures, silme ees: igasugused putukad, väiksed ja suured taimed, linnud ja loomad. Minu luulekogu tegelasteks on loodusolendid, kellega mina olen nõnda kokku puutunud, et sellest on jäänud elav mälestus. Need on näiteks linavästriku, maakimalane, päevapaa-busilm, arusisalik, hobune, harilik hobukastan, rästik, õunapuu, metsis, üheksavägine jt. Selliseid erinevaid teisi on minu raamatus mitukümmend. Luulemina vestleb nendega või on neile endile antud hääl, millega nad kõnelevad oma saatusest.

Kes on häniläne ja kust selline kirjanikunimi?

Sõna „häniläne“ märgib võru keeles linavästrikku. Kartsin alguses oma luuletusi enda nime all avaldada. Otsisin varjunime, millel oleks tähendus, ühtlasi võru keelele omane vokaal-harmonia ning mis sobiks kokku mu tekstide sisuga.

Häniläne 9. novembril Võru Instituudis oma raamatut esitlemas. FOTO: JAN RAHMAN

Te olete pärit Võrumaalt ja kirjutate oma emakeeles. Kuidas on Eesti lugeja teie võrokeelse loomingu vastu võtnud? Kas on olnud ka tõrkumist stiilis „oi ei, mina ei saa midagi aru“?

Mulle on päris paljud lugejad häid sõnu öelnud ja olen ka ametlikku tunnustust saanud: olen ajakirja Looming aastaauhinna kahekordne laureaat, Betti Alveri debüüdi-preemia ja Juhan Liivi luuleauhinna nominent. Need, kellele mu tekstid ei meeldi, pole rutanud seda mulle teatama. Minu raamatute lõpus on lugejate abistamiseks sõnastik. Selle eest on mind tänatud.

Mind kui tõlkijat huvitab luuletõlke küsimus. Kas teie luulet on eesti keelde või mõnda muusse keelde tõlgitud? Kas oleksite valmis seda ise tegema või eelistaksite usaldada selle töö kellegi teise hoolde? Kuivõrd on luule meeoleolu ja mõtet üldse võimalik teises keeles edasi anda?

Ei ole tõlgitud. Huvitav oleks teha selline katse, et üks võru keelt oskav kirjandusnimine tõlgiks paralleelselt minuga paar mu luuletust eesti kirjakeelde ja seejärel me võrdleksime oma tõlkevarianti. Ise ma pikemalt oma tekstide tõlkimisega siiski tegelda ei tahaks. Püüan

mulle antud aega kasutada võru keeles kirjutamiseks. Ma tegelikult ei oota oma luule ega proosa tõlkimist eesti kirjakeelde, igatsen hoopis seda, et kirjakeeltes inimesed rohkem loeks murdetekste. Mõnesse võrkeelde võiks keegi mu värsse ja jutte küll tõlkida. Usun, et luule meeoleolu ja mõtet on võimalik teises keeles edasi anda.

Teie luulekogu on illustreerinud Nestor Ljutjuk. Kuidas teie koostöö sündis?

Doris Kareva, lugenud ja avaldanud ajakirjas Looming mu loodusluuletusi, soovitas tema poole pöörduda, sest Nestor Ljutjuk on suurepäraselt illustreerinud nii eesti kui ukraina „Poetilise punase raamatu“.

Häniläne küsib ja Eva Laur vastab

Kuidas tekkis mõte kirjutada romaani „Vend Kaspar“? Palun kirjeldage romaani loomisprotsessi.

„Vend Kaspar“ on õigupoolest järg 2011. aastal ilmunud ajaloolise seiklusromaanile „Aloise“. Kui ma „Aloise“ valmis sain, tundus mulle, et munga liin jäi seal kuidagi lõpetamata. Hoog jäi sisse ja nii kirjutasin „Kaspari“ ka valmis – aga tollal ta ei ilmunud. Jäi aastateks seisma. Vahepeal tuli „Õmblejanna“ ja

Eve Laur. FOTO: URMAS ALAS

pärast „Õmblejannat” mõtlesin, et vaatan „Kaspari” veel kord üle, äkki saab asja. Viskasin 700 000 tähemärgist välja 500 000 – kõik, mis tundus ebaoluline – ja see 200 000, mis alles jäi, on nüüd teie ees. Nii et „Vend Kaspar” on õigupoolest kaks korda kirjutatud romaan.

Palun kirjeldage peategelast vend Kasparit.

Ta on kloostri orbudekodus üles kasvanud noor mees, kes kuuleb häält. Teda peetakse kurjast vaimust vaevaluks, aga kellelgi ei õnnestu kurje vaimu temast välja ajada. Need tegutsesid päris omatahtsi ning kipuvad peale Kaspari ka teiste inimeste elu segama ja oma suva järgi suunama. Ja vend Kaspar peab siis kogu selle kirju kambaga kuidagi toime tulema.

See on mul kuidagi korduv teema, et ühes inimeses elab mitu inimest. „Õmblejanna” oli samuti üks selline tegelane, Jaan Jaanson, kes kannatas lõpuks isiksuse lõhestumise käes – temas oli ka mitu inimest koos.

Milliseid raamatuid Te ise lugeda armastate?

Ma loen tegelikult väga vähe. Tavaliselt töö pärast, näiteks Peter Swanson'i „Kaheksat täiuslikku mõrva” tõlkides oli vaja läbi lugeda kõik kaheksa

teost, kust tema täiuslikud mõrvad on võetud, et osata neid tekstis kirjeldada. Muidu eelistan eesti kirjandust, tõlkekirjandusest pigem vanemat, Shakespeare'ini välja. 21. sajandi angloameerika kirjandust vabatahtlikult ei puutu, kuigi ma seda kogu aeg tõlgin. (Võib-olla sellepärast ei puutugi.) Eesti kirjanikel on see eelis, et nad saavad kirjutada seda, mida ise tahavad. Kuna nad reeglina oma raamatutest ei elatu, siis ei ole neil vaja välja anda standardile vastavat toodet ja nende fantaasia saab vabamalt lennata.

Milliste Eesti kirjanike teoseid olete viimati lugenud?

Kõige viimati kindlasti Hänniläse luulet. Varasemast tulevad meelde Eduard Vilde „Mäeküla piimamees”, Rein Raua „Päikesekiri” ja Andrus Kiviräha „Sinine sarvedega loom”, mis sattus minu kätte poja kohustusliku kirjandusena. Viimane pani mõtlema, et Kivirähk saab oma kõige ehedamal kujul olemas olla ainult Eestis ja mitte kusagil mujal. Ameerikas nuditaks ta ära, lõigataks stampide järgi formaati ja ta lakkaks olemast Kivirähk. Õnneks on ta meie oma.

Palun nimetage enda tõlgitud raamatute hulgast neid, mis on Teile endale kõige huvitavamad.

John Greeni „Katherine'ite küllus” oli vahva selle poolest, et seal pidi palju anagramme koostama. Lõikasin sõnu tähtede kaupa ruutudeks, ajasin ruudukesed segi ja moodustasin tähtedest uusi sõnu ja lauseid. Mulle meeldivadki pigem lõbusad, mängulised raamatud, kus on fantaasiat rohkem tööd ja saab igasugu asju välja nuputada. Eugene Yelchini „Geenius laua all” oli ka tore, ühtaegu väga naljakas ja väga õudne. Seda tõlkides oli tunne, et tõlgin paralleelselt kahest keelest, inglise ja vene keelest, sest kõigile terminitele ja väljenditele tuli leida autentne nõukaaegne vaste.

Kuidas Teist kujunes kirjanik?

Ma ei tea, ma olen lapsest saadik kirjutanud. Teismelisena joonistasin koomikseid. Siis leidsin, et sõna on mõtte edasiandmisel salakavalam relv, ja jäin kirjutamise juurde. Noore täiskasvanuna avaldasin oma asju Põhjanaan, avastas interneti võlud ja riputasin oma jutte igasuguste veebilehtedele üles. 2011. aastal ilmus „Aloise”, kümme aastat hiljem „Õmblejanna”. „Vend Kaspar” on mu kolmas paberil ilmunud romaan. Kuna kirjutamine pole mu põhitöö, siis ma natuke kahtlen, kas ma olen kirjanik. Aga retsidiivne kirjutaja olen küll.

Sileni üks asutajatest ja tegevjuht Endrus Arge kinnitab, et nad ei sõltu niivõrd odavast tööjõust ja asukoht Jüri külje all on logistiliselt väga mugav. FOTO: RAUNO LIIVAND PHOTOGRAPHY

Aasta eksportöör müüb vaikust

ANDRES KALVIK

Rae vallas vaikusekabiinide tootmisega tegelev ettevõtte Silen OÜ on kasvanud Eesti suurimaks büroomööblitootjaks ning pälvis hiljuti EASI ja KredExi ühendatud ning Eesti Tööandjate Keskliidu korraldatud konkursil „Ettevõtluse auhind“ aasta eksportööri auhinna. Tegemist on kõrgeima riigipoolse tunnustusega ettevõtjatele ja ettevõtlikkusele. Rae Sõnumid uuris Sileni ühelt asutajalt ja tegevjuhilt Endrus Argelt, miks vaikus maailmas nii hästi müüb.

Tiitel „Eesti aasta eksportöör 2023“ on suur tunnustus. Palun avage auhinna tagamaid, milliste näita-

jate põhjal just Silen selle pälvis?

Aasta eksportööri auhind on väga suur tunnustus meie suurepärasele tiimile, tänu kellele on Silen suutnud mitu aastat järjest näidata kahekordset aastakasvu ning tänaseks saanud Eesti suurimaks büroomööblitootjaks. Näitajatest hinnati lisaks ekspordimahule ka näiteks innovatsiooni ning meie edusamme jätkusuutlike toodete ja teenuste arendamisel.

Vaikus on kuldne - nii laulab ansambel Kollane Allveelaev G. Mis asjaoludel tekkis Teil kirk vaikuse vastu?

Kasvades üles lärmaka kesklinna tänava ääres, õppisin juba lapsena hindama vaikust ning vaikuse oluli-

sust heade mõtete tekkimiseks. Hilisem teekond vaikusega on seotud siiski tööga, mille käigus tekkis vajadus kasvada eksperdiks helikindlate vaheseinte alal. See omakorda lihtsustas klientide kontorites müraprobleemide lahendamist vaikusekabiinidega, millega eksperimenteerisime juba 2006. aastast, rohkem kui kümme aastat enne Sileni sündi.

Tänavu mais tuli ootamatult tellimus USA-st rohkem kui 1300 üheinimese kõnekabiinile. Pidite vastuse andma kahe nädalaga ja tellimuse teele panema üheksa nädalaga - kuidas suutsite nii kiiresti reageerida?

Ma ei ütleks, et see tellimus oota-

matult tuli, olime selliste suurkliientide võitmise nimel palju tööd teinud. Kuid tõepoolest, etteatamise aeg oli kliendi poolt erakordselt lühike ja reageerida tuli välgukiirusel. Silen on oma ettevõtet ja tootmist algusest peale ehitanud selliselt, et meil oleks kiirelt võimalik tootmiskahte kasvatada ja seetõttu õnnestus tänu suurepärasele planeerimisele ka antud töö edukalt teostada. Igapäevaselt väljus meie hoovist USA poole üks konteineritais kaupa.

Kõnekabiinide tellijaks oli maailmas ülituntud tehnoloogiafirma, kuid leping keelab nime avaldada. Aga õelge vähemasti, millises osariigis Sileni tooted rakendust leiavad!

Tegelikult jõudsid tooted paarikümnesse USA osariiki ja osad isegi selle tehnoloogiafirma Kanada kontoris. Aga kuna USA on ka igapäevaselt meie põhiturg, siis meil on edasimüüjad 44-s osariigis ning meie tooteid võib isegi Hawaiiilt leida.

Sileni vaikusekabiine leiab maailma erinevatest piirkondadest, kokku 60+ turgu. Kui suur on selles valdkonnas konkurents ja mis on eksootilisemad kohad?

Globaalsel tasandil konkureerime kolme-nelja ettevõttega, kuid pea igas riigis on ka mõned kohalikud tootjad, kes lihtsamal tasemel lahendusi pakuvad. Eksootilisi sihtkohti on mitmeid, näiteks avasime koos partneriga hiljuti uue lao Tšiilis, mis on Eesti mõistes üsna haruldane ekspordisihtkoht. Aga ilmselt kõige eriskummalisim koht, kust Sileni vaikuseruume leiab, on Gröönimaa.

Kuidas teil Eestis läheb ja kas Rae vallas on ka Sileni tooted rakendust leidnud?

Eesti on küll väike turg, kuid eestlased armastavad väga privaatsust ja seetõttu on võimalik ka Eestis üsna edukalt vaikuseruume müüa. Kindlasti teevad ka paljude Rae valla ettevõtete töötajad oma videokõnesid ja koos-

olekuid just meie kabiinides. Lisaks on Eesti meie jaoks oluline uute toodete ja teenuste piloteerimiseks enne välis-turgudele laienemist. Näiteks tulime siin esimesena turule vaikuseruumide rendi- ja ringmajandusteenusega Silen Rent.

Eelkõige millised asutused on teie toodangust huvitatud?

Enamuses on need loomulikud kontorid, kuid meie tooteid leidub ka koolides, haiglates, NATO sõjaväebaasides ning isegi inimeste kodudes. Neid on lihtne kasutada kõikjal, kus on vajadus isikliku privaatse ruumi järele.

Olen isiklikult töötanud ainult avatud kontoriga asutustes - paljud ehitasid enda laua ümber nn kaitsevalli -, kuid kas maailm liigub praegu töökohtade mõistes pigem eraldatuse suunas?

Avatud planeeringud on pigem ikkagi püsivad, sest see on kõige efektiivsem viis ruumikasutuseks ning pakub paindlikkust vajadusel kontori ülesehitust ja funktsioone muuta. Küll aga tekitatakse inimeste jaoks mugavaid privaatseid tsoone helistamiseks, videokõnedeks ja nõupidamisteks, et kaastöötajaid vähem segada. Siinkohal mängivad olulist rolli just vaikuseruumid ning näiteks Sileni toodete puhul on neid ka väga lihtne vastavalt vajadusele ruumis ratastel liigutada, suuremaks või väiksemaks teha ning värve muuta.

Kui panna Sileni vaikusekabiin näiteks Manhattani tuiksoonele, siis mida seesolija kuuleb?

Kusjuures, Silen tuli esimese vaikuseruumide tootjana maailmas välja ka õuetingimustesse mõeldud tootega ja kes teab, ehk proovime varsti ära ka selle Manhattani tuiksoone. Aga sarnase tunnetuse saab tegelikult kätte ka meie Tallinna ringtee ääres asuva peakontori ees, kus üks selline Silen Outdoor vaikuseruum asub. Seal sees on väga mugav ja rahulik nõu pidada

ning tööd teha, kõik on oodatud seda katsetama.

Paljud rahvusvahelised tööstusettevõtted, nagu näiteks Jüris te gutsev ABB on viinud täielikult või osaliselt tootmise Eestist välja, sest sinne palgatase ei võimalda olla konkurentsivõimeline. Millised on Sileni plaanid?

Meie kindel plaan on Eestis ka edaspidi tootmist jätkata. Me ei sõltu niivõrd odavast tööjõust, vaid loome koos tublide talentidega tipptasemel lahendusi. Oleme hetkel ka logistiliselt väga mugavas asukohas Jüri külje all, kus paljud meie tarnijad ja koostööpartnerid asuvad mõne kilomeetri raadiuses, mis omakorda vähendab meie keskkonjalajälge tänu lühikesele transportiahelale. Me küll plaanime tulevikus veelgi kiiremaks kasvamiseks teatud tootmisetappe viia klientidele lähemale, kuid see aitab pigem kasvada ka meie Eesti tootmisüksusel.

Ühes hiljutises intervjuus ütlesite, et loodate tänavu 75-protsendilist käibekasvu. See on ju tänases majandusolukorras metsik! Kas see on otseselt seotud USA tellimusega või loogiline areng?

Silen on sel aastal tugevas kasvus, kuid ka järgnevatel aastatel on eesmärk käivet mitmekordistada. See ei tulene niivõrd ühekordsetest tellimustest, vaid järjepidevast tööst uutele turgudele laienemisel ja olemasolevatel turgudel veelgi tugevama positsiooni haaramisel. Innovatsioon on kindlasti üheks Sileni kasvumootoriks, olgu selleks siis uuenduslikud tooted või ringmajandusteenused, kuid seeläbi oleme endale maailmas nime teinud. Näiteks just eelmisel nädalal sai Silenist esimene Eesti ettevõtte, kes on võitnud vägagi prestiižse Archiproductsi disainiauhinna.

Kuidas Teie Sileni juhina Rae valla arengut üldiselt hindate - mida tuleks muuta või paremaks teha?

Hindan kõrgelt Rae valla algatust ringmajanduse pilootprojekti näol, mis tõi kokku sarnase keskkonnateadliku mõtteviisiga ettevõtted, et omavahelist koostööd arendada ja paremasse tulevikku koos panustada.

“ Globaalsel tasandil konkureerime kolme-nelja ettevõttega, kuid pea igas riigis on ka mõned kohalikud tootjad, kes lihtsamal tasemel lahendusi pakuvad.

Aasta panustaja ukсед on kogukonnale

ANDRES KALVIK

Harjuma aasta tegija konkur-sil aasta panustaja auhinna pälvinud AutoHalle Peetri on midagi enam kui lihtsalt autoesindus. Oma põhitegevuse kõrval korraldatakse kogukonnale erinevaid üritusi ja panustatakse selle nimel, et olla heaks koostööpartneriks ka teistele ettevõtetele. AutoHalle Peetri teeminduse juht Silver Raud kinnitab, et ettevõtte avab hea meelega oma ukсед kõikidele huvilistele näitamaks oma töö telgitaguseid.

AutoHalle avas oma esinduse Peetris eelmise aasta alguses ja selle aja jooksul olete kohalikus kogukonnaelus väga aktiivselt toimetanud. Teie juures toimus Rae valla esimene ettevõtluspäev, samuti valla parimate õpilaste vastuvõtt ja lasteaias isadepäeva üritus ning lisaks läbis Peetri Jooksu rada autosalongi. Kas midagi jäi nimetamata?

Oleme Peetri esinduse avamisest alates soovinud saada kogukonnaga sõbraks ning teha koostööd siinsete ettevõtete ja inimestega. Mainin veel ära, et esimesel tegevusaastal organiseerisime Peetri elanikele treeneri juhendamisel jooksutrenni. Ning hiljuti, oktoobris toimus meil esimene „Ärikliendi hommik“ - meie enda ellu kutsutud sari, kus soovime jagada äriklientidele autovaldkonna infot. Eesmärk on selle projektiga edasi liikuda ka uuel aastal.

Kaubanduskeskused ei ole ammu enam pelgalt müügi-ostu koht. Seal korraldatakse kõikvõimalikke üritusi alates näitustest ning lõpetades kontsertide ja moeshow'ga. Tundub, et sama taktikat on kasutamas ka AutoHalle. On see tugeva konkurentsi tingimustes paratamatu või ainult AutoHalle eripära?

AutoHalle missioon on olla inimesete ettevõtte. Uusimas esinduses oli algusest peale mõte teha asju teistmoodi ja olla osa kogukonnast. Meil on hea meel kutsuda inimesi külla ja näidata oma

Peetri Jooks 2023 üks erilisemaid rajapunkte võis olla jooks läbi AutoHalle müügisalongi.
FOTO: ARDO SÄKS

töö telgitaguseid. Veel rohkem teeb rõõmu, kui saame pakkuda erilist elamust, korraldades kohalike asutustega koostöös selliseid üritusi meie esindustes. Oleme täna saanud ainult positiivset tagasisidet neilt, kellele oleme oma ukсед avanud. Viimati käisid meie juures kolm rühma Vaida lasteaiast, et tähistada isadepäeva. Leidsime neile pisut tegevust töökojas, toimus tordi söömine ning lapsed esinesid isadele keset automüügisalongi laulude ja luuletustega. Nii õpetajad, lapsed kui ka isad olid siiralt tänulikud. See tekitab tunde, et ajame õiget asja.

Eldan, et sama hästi kui kogukonna eest, hoolitseb AutoHalle ka oma töötajate heaolu eest. Millised hüved või boonused on ette nähtud?

AutoHalle propageerib liikumist ja tervislikke eluviise - töötajatele on avatud Stebby sporditoetus ning korraldatakse ühiseid liikumisüritusi. Näiteks olid sel aasta AutoHalle töötajad esindatud Riia maratonil ja samuti osaleti Peetri Jooksul. Ühiselt on käidud ka niisama matkamas. Tööandja õlg on all ka töötajate tervishoiul, seda läbi Meliva terviseplaaniga paketi. Ettevõtte jaoks on väga oluline, et meie enda kolleegide ring on sõbralik, toetav ja professionaalne ning töökeskkond kvaliteetne.

AutoHalle on Rae Ettevõtete Lii-

du üks asutajatest, mis ajendas kohalikke ettevõtteid ühe mütsi alla koondama?

Rae vallas tegutseb väga suur hulk ettevõtteid, kellel on omad mured ja rõõmud, mis vajavad tähelepanu, kuid üksiku ettevõtte häält on ehk vähem kuulda või keerukam arvestada. Rae Ettevõtete Liidu eesmärk on koondada erinevad ettevõtteid puudutavad küsimused ja neile koostöös omavalitsusega lahendus leida. Samuti ei saa ettevõtteid ainult tarbida kohalikkude keskkonda, vaid oluline on ka panustada selle arengusse ja jätkusuutlikkusesse, mis on ka Rae Ettevõtete Liidu üks eesmärgi. AutoHalle soovib panustada nii iseseisvalt kui ka läbi Rae Ettevõtete Liidu, et kõigil oleks valla keskkonnas hea olla - nii siin töötades kui ka elades.

Mis on need mured ja rõõmud, millest ettevõtjad omavahel räägivad?

Rae Ettevõtete Liit on veel väga värskest loodud organisatsioon ja võimalike tegevussuundade kujundamine on hetkel alles käsil. Siiski, mitmed eesmärgid on juba seatud ja kindlasti on üks neist koondada ettevõtteid, et parandada omavahelist suhtlust, sest ühiselt on lihtsam lahendusi leida. Võimalik, et mõne ettevõtte murekoht on juba teises ettevõttes lahendatud

avatud

ja seda on ehk võimalik laiemalt rakendada või peitub lahendus hoopis koostöös. Üks liidu olulistest tegevussuundadest on ettevõtete ringmajandusalase koostöö edendamine – püüame leida ühiseid puutepunkte ja võimalusi, kuidas seda ettevõtluskeskkonnas rakendada.

Muidugi ei saa ega tohi unustada valla noori, keda saab kaasata juba varakult ja tutvustada ettevõtlust seestpoolt. Mitte ainult teoreetiliselt, vaid näidata ka praktiliselt, kuidas asjad toimivad.

Peetri aleviku piirkonnas Tartu maantee ääres on autosalongide tihedus eriti suur. Millest on see tingitud?

Autoesinduste koondumine peamagistraalide äärde ja eemale kesklinnast on suurlinnades juba üsna läbiv trend. Selle põhiliseks mõjuteguriks on meie kui autoesinduse soov pakuda kliendile mugavat teenust. AutoHalle asukohti planeerides oleme strateegiliselt mõelnud just tulevikule ja valikut tehes keskendunud klien-

di vaatele. Me paikneme täna kolmes asukohas – Peetris Tartu maantee linnast väljuval suunal, Pärnu maanteel Laagri ja Tallinna piiril ning Paldiski maanteel Roccas. Meie asukohal on mitmeid eeliseid, alustades heast ligipääsust ning lõpetades mugavate proovisõidu võimaluste ja erinevate autoesinduste poolt tekitatud sünergiaga.

Kuidas on ligi kaks aastat kestnud majanduslangus mõjutanud automüüki?

Autoturg on Eestis viimastel aastatel püsinud suhteliselt stabiilsena. Absoluutnumbrites on nii sõiduautode kui ka kaubikute turunäitajad väikses kasvus. Eelnevatel aastatel meie sektori tarneahelaid mõjutanud komponentide kriis on tänaseks leevenenud ja näeme, et mõistlikud tarneajad hakkavad taastuma. Järgmiseks aastaks näeme ka stabiilset turu kogunumbri kasvu. Küll aga on oodata turuosade ümberjaotust brändide vahel.

Kas kavandatava automaksu tin-

gimustes on suurenenud tellimuste hulk ja huvi just nende sõidukite vastu, mille maks töötab tulla soodsam?

Riiklik maksupoliitika muidugi mõjutab kõigi meie elu järgmistel aastatel. Hetkel näeme klientide poolt pigem sagenenud küsimuste arvu. Uuritakse, mis summaga automaksu tulles arvestama peab, kuidas toimib liising, palju kuumakse muutub jne. Tehakse plaane ja pigem ollakse ootel, saamaks aru, mis juhtub käibemaksu muutuse ja intressimäära liikumistega järgmisel aastal.

Teeme lõpetuseks natukene reklaami ka – millist autot on tänava kõige rohkem ostetud?

Enimmüüdud sõiduauto meie mudelivalikus on teist aastat järjest Hyundai Tucson. Suurima tõusu on sellel aastal aga läbi teinud Citroën C4. Selle mudeli nii sisepõlemismootoriga kui ka täiselektrilised sõidukid on võitnud palju südameid. Uuema tulijana on aga Opel Astra järgmise aasta hitihoiatuseks.

Isadepäev AutoHalles

VAIDA LASTEAED PILLERPALL

Pillerpalli lasteaia isadepäeva tähistatakse igal aastal erilisel, kord on korraldatud tsirkusepäev koos Vello Vaheriga, laternamatk Vaida kandis, pimedas orienteerumine lasteaia hoovialal. Sel aastal suundusid Pillerpalli aiarühmade lapsed koos isadega Peetris asuvasse AutoHalle salongi, kus võttis meid vastu turundus- ja kvaliteedispetsialist Marika Tarvis. Isad koos lastega uudistasid uusi autosid ning põnevad väljakutsed toimusid töökojas. Seal löid kõigil silmad särava ning ühiselt võeti ette värvimistöökatsed, plekksepatöö ja täpsusrehvi veeretamine. AutoHalle keskus täitus muusika ja luuletustega, mida lapsed oma isadele julgelt esitasid. Peo lõpus söödi ühiselt torti ja suupisteid.

Aitäh AutoHalle keskusele põneva tegevuste ja väga hea koostöö eest!

Isadepäeval said lapsed ja isad ka ise AutoHalle töökojas kätt proovida. FOTO: PILLERPALL

Kogukonna psühholoogi poole on oodatud pöörduma kõik vallaelanikud!

Novembris alustasid Rae Sotsiaalkeskuses tööd kogukonna psühholoogid **Olga Luptova** ja **Ingrid Pakkas**. Kogukonna psühholoogi poole on oodatud pöörduma kõik Rae valla elanikud, kes tunnevad, et vajavad abi ärevuse või stressiga toimetulekuks, suhteprobleemide või lapse muredega. Teenusega võimaldatakse psühholoogilist tuge inimesele, et mõtestada lahti tema tundeid, mõtteid ja käitumismustreid. Nõustamise tulemiseks ei pea olema suur mure, vaid tahe toetada oma vaimset tervist. Nõustamine toimub nii virtuaalselt kui ka kohapeal Jüri Tervisekeskuses.

Olga Luptova on magistr kraadiga psühholoog-nõustaja. Alates 2013. aastast on ta töötanud psühholoogina nii koolis, lasteaias, nõustamiskeskuses kui ka eraettevõttes.

Tänu aastaid Tallinna Ülikooli koolipsühholoogia valdkonna teadusmeeskonna liikmeks olemisele on Olgal suur kogemus teadusalasel tööl. Koostöös Väike Päike Lasteklubiga töötab Olga välja materjalid laste emotsionaalse intellekti arendamiseks. Ta on empaatiline ja soe inimene, keda võib usaldada. Olga täiendab ennast pidevalt ning naudib õppimise protsessi.

Töös kasutab Olga humanistlikku lähenemist ning näeb, et iga inimese sees on olemas tema heaolu taastamiseks vajalikud ressursid. Nõustamisel rakendab ta mänguteraapia, liivateraapia, skeemiteraapia ja lahenduskeskse lühiteraapia meetodeid, valides neid iga kliendi vajadustest. Kogukonna psühholoogina näeb ta, et kogukonna vaimne tervis sõltub iga kogukonna liikme panusest. Väikesed, aga süsteemsed sammud vaimse tervise valdkonna arendamiseks viivad kogukonna heaolu edasi. Oluliseks peab Olga ennetus- ja teavitustööd eriti laste ja noorte sihtrühmas, sest kogukond algab nendest.

Olga võtab kliente vastu Jüri Tervisekeskuses, ruumis nr 105. Vajalik on

Olga Luptova.

etteregistreerimine: <https://outlook.office365.com/owa/calendar/OlgaLuptova@rae.ee/bookings/>, registreerimislingi leiab ka Rae Sotsiaalkeskuse kodulehelt või helista 5823 3930.

Nõustamine kestab 1 tund ning toimub eesti või vene keeles. Ühe seansi hind on 15 eurot.

Olga vastuvõtu ajad:

Teisipäev kell 12-19

Kolmapäev kell 9-16

Neljapäev kell 9-16

Ingrid Pakkas on saanud magistr kraadi psühholoogias Suurbritannia Coventry Ülikoolis. Oma töös on ta spetsialiseerunud nõustamisele ning kognitiiv-käitumisteraapia baasil vaimse tervise ja heaolu parandamisele. Kognitiivne lähenemine aitab mõista, kuidas mõtted mõjutavad käitumist ning kuidas väikeste sammudega jõuab suurte muutusteni - selle mudeliga on ta Suurbritannia vaimse tervise heategevusorganisatsioonis teinud psühhoteraapilist ennetustööd. Ingrid on põhiliselt töötanud täiskasvanutega ja lastega vanuses 11-17 aastat. Mõlemas vanusegrupis on tal ka kogemus töötada neurovähemusse kuuluvatega. Vaimse tervise seis inimese heaolu määrana on sama tähtis kui füüsilise tervise seis. Stress, ärevus, lein, masendus, trauma

Ingrid Pakkas.

jne võivad kõik näida justkui võimatud probleemid. Koos psühholoogiga saab hakata neid probleeme ja tundeid otsast koos harutama. Ingrid lähtub inimese individuaalsest olukorrast ning vajadustest, mille põhjal suudab ta pakkuda parimat lähenemist. Kogukonna psühholoogina loodab Ingrid toetada Rae valla ühtset vaimset heaolu ning luua kolleegidega koos struktuure, mis aitavad edendada vaimset heaolu nii individuaalsel tasemel kui ka üle valla.

Ingrid võtab kliente vastu virtuaalselt ning nõustamine toimub eesti või inglise keeles. Seansi kestvus on 1 tund ning hind 15 eurot. Registreerimine: <https://outlook.office365.com/owa/calendar/OlgaLuptova@rae.ee/bookings/>, registreerimislingi leiab ka Rae Sotsiaalkeskuse kodulehelt.

“ Kogukonna psühholoogi poole on oodatud pöörduma kõik Rae valla elanikud, kes tunnevad, et vajavad abi ärevuse või stressiga toimetulekuks, suhteprobleemide või lapse muredega.

04. oktoobril toimus Lilleoru Põhikoolis esimene kohtumine, kus Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli tervisedenduse kolmanda kursuse üliõpilased ja Rae valla ametnikud moodustasid tiimid.

Rae valla tervise- ja heaoluprofiil

TALLINNA TERVISHOIU KÕRGKOOI TUDENGID

Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli tervisedenduse eriala kolmanda kursuse üliõpilased töötasid õppeaine „Strateegiad ja meetodid” raames Rae valla spetsialistidega valla uue tervise- ja heaoluprofiili (THP) valmimise nimel. Rae vald on siinkohal eeskujuks, olles Harjumaal esimene omavalitsus, kus tervisedenduse üliõpilased on sellises formaadis valla ametnikega ühe laua taga koostööd teinud ning olulise dokumendi jaoks sisendeid leidnud.

Tervisedendus on rahvatervishoiu osa, mis tegeleb riskitegurite ja riskikäitumise vähendamisega, viies läbi sekkumisi nende toime ohjamiseks või vältimiseks. Ühtlasi tegeletakse selle haru raames kaitsetegurite suurendamisega inimeste võimestamiseks, et võimaldada elanikel suurem kontroll oma tervise üle, läbi mille tehtaks terviseteadlikumaid otsuseid ja tugevdatakse oma tervise heaolu. Tervisedenduse meetmeteks on: vigastuste ennetamine ja vähendamine; uimastite ja sõltuvust tekitavate ainete tarvitamise ennetamine ja vähendamine; tasakaalustatud toitumise ja kehalise aktiivsuse edendamine; vaimse tervise edendamine, seksuaal- tervise edendamine.

Tervise- ja heaoluprofiili puhul on tegemist paikkonna olulise strateegilise dokumendiga, mille kasutamine aitab kaasa selle piirkonna inimeste tervise paremaks muutmisel. THP aitab välja selgitada Rae valla elanike tervist mõjutavaid tegureid ning on lisadokumendiks valla arengukavale. Lisaks on profiili koostamine suurepärase võimaluse tugevdada koostööd eri valdkondade esindajatega, et kaardistada vallas nii tugevused kui ka parendamist ja muudatusi vajavad kohad, et arengukavas need punktid fookusesse võtta ning suunata vajalik ressurs just täpselt sinna, kus seda kõige enam vaja on. Ühtlasi on THP hea dokument vallaelanikele, andes adekvaatse pildi kodukoha hetkeseisust erinevate indikaatorite vaates. Samuti annavad THP-d võimaluse võrrelda erinevaid kogukondasid, mis omakorda aitab hinnata, kus kogukond oma näitajatega teiste kogukondade kõrval asetseb – mis on sarnasused ja erisused ning millest need tingitud on. THP-d on avalikult kättesaadavad dokumendid ning julgustame kõiki vallaelanikke nendega lähemalt. Profiilidest saadav teave on väärt teadmine kõigi jaoks ning avab sageli kohalikku elu uue nurga alt.

Profiili koostamise protsess algas valla ametnikest ja üliõpilastest koosnevate tiimide moodustamisega.

Moodustati viis tiimi, kes tegelesid erinevate profiilis kajastuvate valdkondadega: demograafiline olukord ja rahvastiku tervis, tervist toetav ja turvaline elukeskkond ning osalusvõimalused, universaalsete teenuste kättesaadavus ja kvaliteet, haavatavate (riski)sihtühmadega tegelemine ning kohaliku omavalitsuse toimimine ja ressursid. Meeskonnaliikmete vahel jaotusid alateemad ja vastavalt nendele ka ülesanded ning asuti iseseisvalt tööle. Vahekohtumised toimusid Lilleoru Põhikoolis, kus tiimideüleselt jagati nii väljakutseid kui ka rõõme.

Tudengite jaoks oli see koostöö Rae vallaga hea võimalus piltlikult öeldes käsi valgeks saada ja koolis õpitut päriselus rakendada. Loodetavasti sünnib sellest sisukas ning Rae valla elanike vajadustele vastav dokument. Tervise- ja heaoluprofiili koostamise teises etapis keskendub vallavalitsus juba tegevuskava loomisele, mille tulemusena pannakse paika konkreet- sed tegevused, mis aitavad fookuses olevaid väljakutseid lahendada. Valla poolelt on kogu protsessi juhiks spordi- ja rahvatervise spetsialist Karin Kamdron.

Teksti koostasid: Keit Jaanimägi, Evelin Kruusalu, Angelika Kurm, Marily Maripuu, Kristi Mõistus, Aljona Nesterovich, Pille Parra, Doris Sabre, Trevor Tammur, Linda Vaher-Kõrge.

Meehommik Lagedi lasteaias

ÜLLE ALLMÄE

MESIMÕMMIDE RÜHMA ÕPETAJA

Kes on astunud sisse Lagedi lasteaeda, see teab, et meie maja meenutab ühte suurt mesitaru. Isegi meie lauad ja pingid on mesikärjekujulised, rääkimata sellest, et kõikide rühmade nimetuses esineb sõna „mesi”. Seetõttu polegi midagi imestada, et pidasime oma lasteaias 17. novembril üleeuroopalist mee hommikusöögi päeva. Sellise toredate algatuse mõtlesid 16 aastat tagasi välja Sloveenia Mesinike liidu mesinikud. Igal aastal, novembrikuu kolmandal reedel, viivad nad lasteaedadesse mett, et õpetajad saaksid seda lastele hommikusöögi juurde pakkuda. Nüüd on ka MTÜ Alustame algusest „Mesilaspere Koolituskeskus“ hakanud juurutama sellist traditsiooni Eesti lasteaedades. Lagedi lasteaeda jõudsid meepurgid Raplamaalt pärit mesinik-koolitajate **Eha Metsalliku** ja **Ants Tekko** töökatelt mesilastelt. Mesikäpad, Mesilinnud, Mesimõmmid, Mesimarjad, Mesililled ja Mesimummud tänavad väga magusa hommikusöögi eest!

Kuid ega siis päev ainult mett süües ei möödunud! Kõikides rühmades viidi läbi meega seotud tegevusi, tutvustati lastele mee erinevaid omadusi, lahendati ristsõnu, joonistati meega seonduvaid pilte. Joonistustelt võis leida mesilasi ja mesitarusid, aga ka meepurke, maiaid mõmmikuid, nektarit täis lilleõisi, meega saiaviilu või piimaklaasi, kuhu oli segatud mett. Teadagi, sügisel tuleb ju kurgud terved hoida! Kõige toredamalt tähistas meepäeva meie Mesilindude rühm, seal olid isegi lapsed mesilindudeks muutunud! Õpetajate Kristi, Tiina ja Lidia sõnul on nende lastel parimad lapsevanemad, kes igasuguste väljakutsetega õhinal kaasa tulevad. Nii olidki lapsed saanud selga mesilastiivad ja kollase-mustaga kostüümid. Kuna rühmas on lapsi alates kaheaastasest, siis räägiti lahti kõige tähtsamad põhitõed mesilaste ning mee kohta. Näiteks kuidas tee sisse saab suhkru asemel mett panna ja kui tervislik see

Külas käis Eesti Lepidopteroloogide Seltsi juhatuse liige Allan Selis.

Väikesed Mesilinnud oma toredates kostüümides.

on. Eks mesinike eesmärgiks ongi selle traditsiooniga viia lasteni teadmist mee kasulikkusest ning mesilaste tähtsusest.

Kuid meehommiku tegevused toimusid ka väljaspool rühmasid. Seekord ei olnud meil külas küll mesinikke, kuid selle eest käis meile mesilastest rääkimas ühe lasteaialapse vanaisa, kellel oli väga huvitav tiitel - Eesti Lepidopteroloogide Seltsi juhatuse liige **Allan Selis**. Lihtsamalt öeldes oskab tema väga palju rääkida putukatest, sealhulgas ka mesilastest. Vanemate rühmade lapsed kuulasid huviga ja oskasid ka küsimusi esitada, nii et mesilaste elu ja kombed said palju selgemaks. Saime mesilasi isegi näha ja võrrelda, kui palju see emamesilane siis ikka töomesilastest suurem

on! Samuti said lapsed näha ja katsuda, milline on mesilasvaha. Oli huvitav ja õpetlik hommikupoolik.

Lagedi lasteaia lapsed kutsuvad kõiki üles tervislikult toituma ning sealhulgas mett väärtustama. Meie saime maitse suhu ja kindlasti koraldame lasteaias meele pühendatud päevi veel edaspidigi. Talvel küll mesilased magavad, aga juba kevadel, 20. mail on rahvusvaheline mesilaste kaitse päev ning loodame sel puhul endale külla kutsuda ka mõne päris ehtsa mesiniku.

Meehommikusöögi eest täname MTÜ- Alustame Algusest, kelle tegevusega saab tutvuda nende kodulehel www.mesilaspere.com ja maaelureisid.ee. Kindlasti on nad huvitatud koostööst ka teiste lasteaedadega.

Varjevõrgutajad ootavad uusi punujaid

EVE LAUR

Mida me teeme?

Punume varjevõrke Ukraina kaitsjatele. Need toimetab kohale MTÜ Aitan Kaitsta. Kõik võrgud saadetakse konkreetsetele soovijatele (midagi ei kao musta auku!) ja on Ukrainas väga oodatud. Sõjamehed eelistavad käsitsi punutud võrke koguni tehasevõrkudele. Kuna me kasutame teise ringi materjali, siis on iga võrk eriline ja kordumatu. Pooleteise aastaga oleme valmistanud 45 eri mõõdus ja värvigammas varjevõrku.

Punumist alustasime 2022. aasta aprilli lõpus Patika külas, kus tegutsesime novembrini. Siis läks nii külmaks, et sõrmed jäid kangeks ja tuli siseruumidesse kolida. Tuhat tänu Rae Kultuurikeskusele, kes võttis meid talveks oma hõlma alla! Suveks kolisime jälle vabasse õhku. Olime oma jõudega väljas ka Rae valla küladepäeval Kurnas ja Suursoos ning Patika küla päeval. Lehitame kõigile, kes meiega koos punusid ja lõikasid!

Nüüd oleme tagasi Rae Kultuurikeskuses, teise korruse jalutuskoridoris saalirõdu taga. Punume kolmapäeviti kell 17.30-20 ja pühapäeviti 14-18. Ja kuna sõda kahjuks kestab, siis ootame endi hulka uusi punujaid.

Mida me pakume?

Head rahulikku seltskonda, töhusat võitlust istuva eluviisi vastu ja teadmist, et aitad kaitsta. Kogu töö on õhinapõhine, keegi palka ei saa ja ise peale ei maksa. Lisaboonusena kostab meile punumisruumi ära kõik, mis parajasti saalis toimub, nii et võrku punudes kõlavad meile taustaks tantsumu- ja ansambliproovid, kontserdid, üritused ja muu melu. Ja kui majas valitsebki vaikus, siis võtame vahel ise lauluviisi üles, nii et igav meil juba ei hakka.

Keda me ootame?

Punuja võiks osata umbsõlme teha, riideriba võrgusilmast läbi tõmmata ja jaksata ideaalis ka tooli peale ronida, sest vahepeal toimub töö päris üleval lae all. Aga meil saab ka ribasid lõigata, mis on enamasti istuv kääritöö. Nii et meie ainus piirang on omal jalal Rae Kultuurikeskuse saalitrepi üles saamine, sest lifti meil paraku ei ole. Meiega saab ühendust võtta aadressil evajaa@gmail.com ja meie tegemisi näeb Facebooki grupis „Rae valla varjevõrgutajad“. Tulge punuma!

Varjevõrgu punumine Suursoos.

Pimedal ajal kannan helkurit!

Traditsiooniliselt oli november Rae vallas helkurikuu. Nii Rae Vallavalitsuse töötajad, Rae piirkonna- ja abipolitsei, Rae Noortekeskus ning vallas tegutsevate ettevõtete töötajad kontrollisid helkurite olemasolu kõikides valla koolides kui ka tänavatel. Kõik selleks, et meie elanikud oleksid nähtavad. Pimedal ajal kannan helkurit, sest just helkur võib päästa elu. Suur tänu valla ettevõtetele, kes helkurikontrollile kaasa aitasid: Pipelife, Tiptiptap, Agapics, Orkla, DPD, OÜ Miil, Huppa, ABB.

Pildil: helkurikontrolli Järveküla Koolis viisid läbi Rae valla piirkonna- ja abipolitseinikud ning Rae Noortekeskuse esindaja.

Noorte energia äratas ellu müütilise

MARII REIN
RAILI SALVET

24.–25. novembril leidis aset Rae Noortekeskuse poolt korraldatud Rae valla draama- ja loovuslaager, mille tulemusena valmis näitus „Prügikratt päästab päeva”. Laagri põhiteemaks oli keskkond, mis omakorda oli inspireeritud üle-eestilise noorsootöönädala teemast.

Prügikratt valmis nelja töötoa ühistööna, kus osalesid Rae valla noored vanuses 10–16. Töötubade juhendajateks olid kunstnik **Marta Vaarik**, koreograaf **Maarja Tõnisson**, sõna-alkemik **Keiti Vilms** ja insener **Lauri Soosaar**.

Kunstitöötöös valmistati ette Prügikrati loomiseks kaasavõetud joogikartonge. Koos Martaga sai igäüks oma rõõmud, unistused ja lootused kunstiks luua. Lauri abiga konstrueeriti krati kere tänu tehnoloogiliste ja inseneriaoskuste kasutamisele. Loovlii-

kumises uurisid noored koos Maarjaga liikumist läbi oma kehade, eri materjalide ja ruumi ning loodi koos krati elustamise rituaal. Krati „ellu äratamiseks” loodi Keitiga sõnaseadmise töötoas loits ehk maagilised sõnaread. Töötubade juhendajad lausuvad ühest

suust, et laagrisse tulnud noored olid väga andekad ja valmis kõike katsetama. Nad soovisid kogu protsessist ise osa saada ning andsid mõtteid näituse õnnestumiseks.

Laagrist ei puudunud ka mõnus meelelahutusprogramm. Noortel käis

Noortel käis külas saate „Eesti otsib superstaari” finalist Robin Kristofer Kukkk. FOTO: OTT KATTEL

Draama- ja loovuslaagri tulemusena valmis näitus „Prügikratt päästab päeva”. FOTO: OTT KATTEL

krati

külas saate „Eesti otsib superstaari” finalist **Robin Kristofer Kukkk**. Robin Kristofer, kes on ise Rae vallast pärit, jagas noortega oma mõtteid muusikast, selle loomisest ning innustas noori olema loovad ja julged ning riske võtma. Noored võtsid Robin Kristoferi vastu suure elevuse ja aplausiga ning küsisid palju põnevaid küsimusi. Õhtu kirsiks tordil oli disko, kus puusad pani nõksuma noor diskor **Oskar Murel**.

Laagris osalenud **Anni Grete** sõnas, et talle meeldis selle laagri puhul, et nad said ise käed külge panna ja kratti ehitada. Sellele lisas tasakaalu ka vaba aeg, kus sai lihtsalt olla ja mängida. Robin Kristoferi külaskäik inspireeris teda väga ning talle meeldis kuulata, kuidas Superstaari finalist leidis just muusikas oma kire. Järveküla Kooli huvijuht **Mart Usin** tõi välja, et tore oli näha noori, kes on väga loomingulised ja valmis keskenduma, et näituse avamiseks luua võimas lavastus. Oli tunda, et töötubade juhendajad on noortega väga hea kontakti saanud. Ta loodab, et see kestev traditsioon jääb püsima ning järgmistel aastatel lisandub laagrisse uusi osalejaid.

25. novembri päeval olid kõik vanemad ja külalised oodatud näituse avamisele, mis keskendus ületarbimisele, mille all kannatab meie noorte praegune ja tulevane elukeskkond. Selleks, et asja paremaks muuta, peab igaüks meist leidma igapäevaselt ülesse selle prügikrati, kes märkab ja tegutseb meie keskkonna heaks. Laager näitas, et meie noored on väga keskkonnateadlikud ning me võiksime nendesse rohkem uskuda, neid kuulata ja usaldada.

Rae Noortekeskus tänab kõiki, kes aitasid laagri toimumisele kaasa: Lagedi Kooli huvijuht Triinu Sepp, Jüri Gümnaasiumi noortejuht Laura Lillepuu, Vaida Põhikooli huvijuht Triinu Ots, Järveküla Kooli huvijuht Mart Usin, Kindluse Kool kogukonnajuht Laura Vaikma, noorsootöö spetsialist Kädi Kuhlup, Maarja Tõnisson, Marta Vaarik, Keiti Vilms, Lauri Soosaar, Rae Kultuurikeskus, Kattel Photography, Robin Kristofer Kukkk, Oliver Murel, Maheleib OÜ, Itaaliapitsa OÜ, MKR Autobuss.

Kristina Firsova.

Rae Noortekeskuse juhina alustas tööd Kristina Firsova

Alates 06.11.2023 on Rae Noortekeskuse juhataja Kristina Firsova. Varasemalt oli Kristina valla mobiilne noorsootöötaja.

Kristina on sündinud ja õppinud Tallinnas ning viimased neli aastat elanud Rae külas. Noorsootöö valdkonnas on ta olnud ligi 16 aastat. Lisaks Rae valla mobiilse noorsootöötaja kogemusele on ta olnud laagrites abikasvataja, huviringi juhataja ning osalenud erinevates noortele suunatud projektides.

„Soovin Rae Noortekeskuses säilitada kõike head ja tugevat, mis siin

juba on – hea spetsialistide meeskond, mitmekülgne tegevuskava, noorsootöötajate ja noorte avatus uutele ideedele ning lisada sellele veelgi rohkem noorte kaasatust ja osalust. Tahaksin väga, et noortekeskus muutuks noortele veelgi kättesaadavamaks ja oleks rohkem teenuseid erinevatele vanuserühmadele. Lisaks soovin, et noored saaksid noortekeskuse toel veelgi rohkem oma ideid ellu viia ning et noortekeskuse kaudu jõuaksid noorte vajadused, mured ja ideed kogukonnas kuuldavaks.“

Keeglietapi võit läks Peetrisse

Üle mitme aasta sai Rae valla mängudel taas võidurõõmu maitsta Peetri kool&sõbrad - võistkond, kes sai keeglivõistlusel nabi kaheksakurikalise võidu eelmise aasta tšempioni 4Funi ees. Kolmanda koha heitluses jäi omakorda kuue kurikaga peale Lagedi Sport, kes võttis pronksi Vana-Järveküla ees.

Peetri kooli eest mängisid **Gerli Jahimaa, Aivo Hommik, Karin Vee, Silver Palu, Joonatan Kummer ja Joonas Konga.**

Võistlusel lõi kaasa 40 võistkonda enam kui 230 osalejaga. Võistlust toetasid auhindadega Via3L ja Fruit Xpress.

Järgmised Rae valla mängude etapid on 13.01.2024 IKEA *indiaca* ning 10.02.2024 SIEVI ammulaskmine, mõlemad võistlused toimuvad Rae valla spordikeskuse Jüri Spordihoones.

Gerli Jahimaa, Silver Palu, Karin Vee, Aivo Hommik võitjatiimist võistlushoos.
FOTOD: ANDREI CHERTKOV

Võistluse noorimad osalejad tulid taaskord Ace Logisticsi meeskonnast Loore Loviise Raud ja Marten Raud.

ProLevel Dance Club lõpetab aasta võidukalt

PROLEVEL DANCE CLUB

2023. aasta on olnud ProLevel Dance Clubi tantsijate jaoks võidukas. Meie tantsulapsed saavutasid mitmeid häid tulemusi Eesti meistrivõistlustel.

Tristan Joonas Pajusalu ja **Claudia Loviisa Neidla**, kes olid varasemalt kahekordsed Eesti meistrid, lisasid enda tulemustele juurde 3 erinevat meistritiitlit. Nad saavutasid Juunior 1 vanuseklassis Ladina-Ameerika, standard- ja 10-tantsu kategoorias 1. koha.

Aron Sarapu ja **Maria Perolainen** saavutasid oma esimestel meistrivõistlustel Lapsed 2 vanuseklassis Ladina-Ameerika tantsudes 2. koha, standardtantsudes 3. koha ning 10-tantsus 2. koha. Esimesed meistrivõistlused olid ka **Carl Ferdinand Uril** ning **Carolin Kaasikul**, kes saavutasid Lapsed 2

Aron Sarapu ja Maria Perolainen saavutasid oma esimestel meistrivõistlustel auhinnalisi kohti.

vanuseklassis Ladina-Ameerika tantsudes ning 10-tantsus 3. koha. Standardtantsudes said nad tubli 4. koha. **Mehis Niinsoo** ja **Anna Elisa Raaga** võistlesid Juunior 2 vanuseklassis. Ladina-Ameerika tantsudes saavutati tugeva konkurentsi vahel tubli 7. koht.

Kõige nooremad, kes meie klubi Eesti meistrivõistlustel esindasid, olid **Rasmus Mäesalu** ja **Emma Gabriela Neidla**. Nemad saavutasid Lapsed 1 vanuseklassis (alla 10-aastased) kõigis kolmes kategoorias 2. koha.

Täiskasvanute vanuseklassis esindasid meie klubi **Daniil Lomalov** ja **Maria Helena Raaga**. Nemad saavutasid Ladina-Ameerika tantsudes 2. koha.

Lisaks on veel ees Eesti karikavõistluse etapi tulemused, kus samuti loodame saada mitu karikat.

1. detsembril toimus Jüri Spordihoones Rae Koss/Hansaviimistlus heategevuslik kodumäng Tere Kadrina Karud vastu. Kogu heategevusmängu raames kogutud tulu eest korraldab Rae Koss Rae valla erivajadustega ja suurperede lastele jõuluürituse. Kodumeeskonnale elas kaasa ja andis oma panuse 274 fänni. FOTO: OTT KATTEL

Suvel Eesti 200 meetri jooksu rekordi püstitanud Rae valla neiu Miia Ott valiti U18 vanuseklassis aasta kergetõustiklaseks. FOTO: RAUL MEE, EKJL

Katsetades parema avaliku ruumini: Jüri Gümnaasiumi ohutuma kooliümbruse pilootprojekt

ÕNNE KASK

RAE VALLA LIIKUVUSSPETSIALIST

Oktoobris muutus kaheks nädalaks liikluskorraldus Jüri Gümnaasiumis. Kooliesine oli autoliiklusele suletud, lapsed väljusid autodest peauksest kaugemal ning jalgsi, rattaga või tõukerattaga liiklejatel oli seeläbi vähem muret autodega ristumisel. Projekti eesmärgiks oli luua kooli ümbrusesse rahulikum ja lapsesõbralikum liikumisruum, kus autoga liikumine ei oleks enam prioriteet.

Ajutise lahendusega katsetasime, kas kooliümbruses on võimalik lihtsate vahenditega luua parem ja lastele ohutum avalik ruum. Ohtlike olukordi Jüri Gümnaasiumi juures senini tekkinud ei ole. Siiski on täna kooliesine autode liikumine korrapäratu ning palju lapsed ei julge kooli ees teed ületada kuniks silmapiir on autodest vaba.

Kuidas sai paika pilootprojekti lahendus?

Tänase olukorra kaardistamiseks ja lahenduse loomiseks kaasasime projekti kooli juhtkonna, lapsevanemad, mitmed Rae valla ametnikud ning välise liikuvuseksperdi, kel sarnaste projektidega kogemust nii Tartust kui ka Tallinnast. Alustuseks jagas meiega oma mõtteid 250 lapsevanemat, kes töid välja, et turvalisuse osas kooli juures arenguruumi on - liiklus on tihe ja autojuhid kihutavad või on tähelepanematud. Ettepanekutena pakuti välja rohkem lühiajalisi peatumiskohti ning ühesuunalised tänavad.

Järgmise sammuna vaatlesime koos kooliümbruse hommikust sagemist. Lõplik lahendus sai paika mitme arutelu tulemusena koostöös lapsevanemate ja kooli juhtkonnaga. Koos otsustasime, et sulgeme Taaramäe tänava kooliesise lõigu autoliiklusele. Autod suunasime Laste tänavalt ühesuunaliselt läbi kooliesise parkla, kus sai lapse mugavalt autost välja lasta.

Läbi osaliselt suletud parkla sai laps konfliktivabalt kooli peaukseni jõuda.

Kuidas projekt läks ja mis saab edasi?

Uus liikluskorraldus oli esimestel päevadel segadust tekitav. Mida päev edasi, sujus liiklus kooli ümber üha paremini ja kooliesine liiklus oli tunduvalt rahulikum ja sujuvam kui varem. Küll aga tulid esile probleemid, mida me varem oodata ei osanud. Näiteks tekkis rohkem liiklust Taaramäe avatud olnud teelõigule, teisi kooli ümber olevaid parklaid kasutati varasemast rohkem ja ühesuunalisus ning uued lühiajalised peatumiskohad ei olnud kõigile lastevanematele ühtemoodi mõistetavad.

Projekti lõppedes jagas meiega oma muljeid 200 lapsevanemat, kel oli eelkõige väga hea meel, et vald laste ohutu liikumisega tegeleb ja erinevate lahendustega katsetab. Konkreetse liiklulahenduse arvamused kaldusid seinast seinast. Kolmandik nõustus, et muudatused aitasid kaasa eesmärgile muuta kooliümbrus laste jaoks turvalisemaks. Vanemad töid välja, et lapsi ei lastud enam autodest välja suvalis-

tes kohtades, autosid oli koolimaja ees vähem, autode liikumine oli rohkem läbimõeldud ja lastel oli turvalisem ületada kooliesist teed. Samas mainiti, et ohtlikud konfliktikohad tekkisid nüüd uutesse kohtadesse, lapsed liikusid läbi parkla kaootilisemalt, parkla ajutised peatumiskohad blokeerisid läbisõitu ning mitmed autojuhid eirasid reegleid.

Pilootprojekti näol oli Jüri Gümnaasiumi katsetus vallavalitsusele väga põnev ja hariv õppetund. Saime teada, et täna on kooliümbruses kiirete ja lihtsate vahenditega liikluskorralduse muutmine keeruline, kuna ainult liikluskäitajatega ei suuda me kujundada head ja turvalist tänava-ruumi. Küll aga plaanime kevadel viia läbi projekti järgmise etapi, kus aeglustame liiklust Taaramäe tänaval kasutades haljastust.

Lisaks vaatame üle kõik kooli ümbruses olevate ristmikute seisukorrad, kus plaanime samuti autoliiklust rahustada. Väga olulise sisendi andis pilootprojekt ka lähitulevikuks, kus seoses uue vallamaja hoone rajamisega muutub oluliselt ka Jüri Gümnaasiumi esine avalik ruum.

RAE VALLAVALITSUS teatab:

Detailplaneeringu vastuvõtmistest ja avalikustamistest

● Rae küla Vahesoo 14 kinnistu ja lähiala detailplaneering (koviD DP1140):

detailplaneering on algatatud Rae Vallavalitsuse 29.03.2022 korraldusega nr 488 ning vastu võetud Rae Vallavalitsuse 21.11.2023 korraldusega nr 2317. Planeeritav ala asub Rae külas Tammi tee ääres. Juurdepääs krundile on avalikult kasutatavalt Tammi teelt. Planeeringuala suurus on ligikaudu 2,1 ha. Detailplaneeringu eesmärk on kinnistu jagada seitsmeks väikeelamumaa kinnistuks ja üheks transpordimaa sihtotstarbega kinnistuks ning määrata ehitus- ja hoonestustingimused, juurdepääsud, tehnovõrgud ja haljastus. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on kooskõlas Rae Vallavolikogu 21.05.2013 otsusega nr 462 kehtestatud Rae valla üldplaneeringuga, kus planeeringuala maakasutuse juhtotstarbeks on perspektiivne elamumaa. Detailplaneering ei sisalda üldplaneeringu põhilahenduse muutmise ettepanekut.

Detailplaneeringu avalik väljapa-

nek toimub 27.12.23–09.01.24 Rae Vallavalitsuses (Aruküla tee 9, Jüri alevik) ja valla veebilehel www.rae.ee. Avaliku väljapaneku jooksul on igal isikul õigus avaldada detailplaneeringu kohta arvamust. Arvamused palume saata hiljemalt 09.01.2024 elektrooniliselt aadressile info@rae.ee või postiga aadressile Aruküla tee 9, Jüri alevik, Rae vald, Harju maakond, 75301. Arvamus saab esitada ka läbi iseteeninduse <https://iseteenindus.rae.ee/> valides taotluse vormi „Avalikustamisel olevale detailplaneeringule ettepaneku esitamine”. Detailplaneeringu materjalidega tutvuda elektroonselt aadressil map.rae.ee - /dp/DP1140/Avalik_valjapanek/ Küsimused ja täiendav info: Aili Tammaru, aili.tammaru@rae.ee, 605 6767.

Detailplaneeringu kehtestamisest:

● Suuresta küla Kännu kinnistu ja lähiala detailplaneering (koviD DP1156):

Detailplaneering on kehtestatud 21.11.2023 Rae Vallavalitsuse korraldusega nr 2316.

Planeeritav ala asub Suuresta kü-

las, Vaida tee ja Vana-Kaasiku tee vahelisel alal. Juurdepääs planeeritava le alale nähakse ette olemasolevatelt Vaida ja/või Vana-Kaasiku teelt. Detailplaneeringuga kavandatakse päikeseelektrijaam, selleks moodustatakse 4 tootmismaa krunti ning määratakse ehitusõigus. Hoonetest on kruntidele lubatud rajada päikesepargi toimimiseks vajalikud alajaamad (kokku maksimaalne ehitisealune pind 180 m²). Rajatistest on kruntidele lubatud rajada elektrienergia tootmise ja jaotamise ehitised (päikesepaneelid, inverterid jm jaama toimimiseks vajalik tehnoloogiline osa), krundisise hooldustee, tehnovõrgud (elektriühendus). Piirnevate teede äärde ja elamute poole, planeeringuala perimeetrile on planeeritud puuderivi päikesepargi visuaalse häiringu tõkestamiseks. Planeeringuala suurus on 4,8 ha.

Detailplaneering ei sisalda üldplaneeringu põhilahenduse muutmise ettepanekut.

Täiendavalt on üld- ja detailplaneeringutega seotud materjalidega võimalik tutvuda <http://map.rae.ee/>.

Uue aasta alguses toimub kogumismahutite tühjendamise kontroll

Vastavalt Rae valla heakorraeskirjale tuleb lõhnahäiringute ja võimaliku keskkonnareostuse vältimiseks lokaalsete kanalisatsioonisüsteemide kasutajatel kogumismahutite õigeaegselt tühendada. Kinnistuomanikel on kohustus

säilitada kogumismahuti tühjendamist tõendavad dokumendid 2 aastat.

Rae Vallavalitsus teostab 2024. aasta alguses pistelist kontrolli, mille käigus palutakse kogumismahutiga kinnistute omanikel esitada kogu-

mismahuti tühjendamist tõendavad dokumendid. Seega palume maaomanikel kontrollida üle vajalike dokumentide olemasolu ning vajadusel tellida kogumismahuti täiendav tühjendamine.

Talvine teehooldus ja kontaktid

Rae valla teehoolduse dispetšerteenus on avatud 24/7 telefoninumbril 5857 9232 ning teateid võib edastada ka läbi e-posti raetalihoole@gmail.com. Valla teehoolduse info ning teede

hooldustase on leitav valla geoinfoportaalist map.rae.ee/gis.

Teavet riigiteedel esinevate probleemide kohta saab edastada riigiinfo telefonile lühinumbril 1247 (24/7).

Rae vallas tekkinud tormikahjustustest saab anda teada infotelefonil 605 6750 või info@rae.ee. Elektri-, vee- ja soojusettevõtte AS ELVESO kontakt on tel 603 1480. Elektrilevi kontakt on tel 1343.

Rimi toiduabikaardi kasutamise tähtaeg on 31. detsember

Oktoobri lõpus jagatud toiduabikaardile on õigus inimesel, kes sai augustis ja/või septembris:

- toimetulekutoetust;
- perekonna sissetulekust sõltuvat või konkreetse teenuse kulu kompenseerimiseks määratud kohaliku omavalitsuse eelarve vahenditest makstavat toetust (edaspidi KOV-i toetus).

Toetus tuleb ära kasutada 31. detsembriks ning allesjäänud summa uude kvartalisse üle ei kandu.

Toiduabikaardile kantakse kvartalis 30 eurot inimese kohta. Ühe perekonna kohta väljastatakse üks toiduabikaart, millele kantakse terve leibkonna toetussumma.

- Toimetulekutoetuste saajatele arvestatakse abisumma vastavalt leibkonna liikmete arvule.

- KOV-i toetuste puhul arvestatakse abisumma vaid toetuse saajale. (Näiteks kui ema taotleb toetust lapsele tema kulude katmiseks, siis kaart küll väljastatakse toetuse taotlejale (emale), aga abisumma kantakse kaardile ainult lapse eest.)

Kui inimene või pere sai nii toimetulekutoetust kui KOV-i toetust, arvestatakse abisumma toimetulekutoetuse alusel, mis on inimesele soodsam.

Kui abivajaja on saanud augustis ja/või septembris eelpoolnimetatud toetuseid, aga siiski jäänud kogemata toidukaardist ilma, siis palume võtta ühendust sotsiaalametiga tel 5814 1962.

Kui abivajaja saab oktoobrist kuni detsembrini toimetulekutoetust või KOV-i toetust, laekub tema toiduabikaardile toetus 2024. aasta jaanuari lõpus.

Alates 2024. aastast on toiduabi-

kaardi kasutamise ajad regulaarsemad kui 2023. aastal.

2024. aasta täpsed toidukaartide jagamise ja raha laadimise kuupäevad selguvad detsembris.

Toidukaart on korduvkasutatav ja kui inimesel on õigus saada toidukaarti ka mõnel järgmisel perioodil, kantakse abisumma samale kaardile.

Toiduabikaardiga saab osta toidu- ja esmatarbekaupu, osta ei saa alkoholi-, tubaka- ja lototooteid ning kinkekaarte.

Annetatud toiduabi jagamisega tegeleb endiselt toidupank ja siin muudatusi ei ole.

Toetuse (TIT või KOV toetus) saamise kuu	Toiduabikaardile raha laekumine 2024	Raha kasutamise viimane kuupäev
Oktoober, november, detsember	Jaanuari lõpp	31. märts
Jaanuar, veebruar, märts	Aprilli lõpp	30. juuni
Aprill, mai, juuni	Juuli lõpp	30. september
Juuli, august, september	Oktoobri lõpp	31. detsember

Rae Vallavolikogu novembrikuu istung

Rae Vallavolikogu istung toimus 21. novembril Rae Kultuurikeskuses. Istungi algul andis vallavanem Madis Sarik ülevaate päevakajalistest teemadest ning vallavalitsuse rahandusameti juhataja Pille Koiduste tegi ülevaate Rae valla 9 kuu majandustegevusest.

Volikogu istungil vastu võetud otsused:

- Võeti vastu määrus nr 35 „Kaasava eelarve menetlemise kord“.
- Võeti vastu määrus nr 36 „Rae valla hariduse ja noortevaldkonna arengukava kinnitamine“.
- Suunati Rae Vallavalitsuse ametiasutuse struktuur ja teenistukohtade koosseisu eelnõu II lugemisele, määrati parandusettepanekute tegemise tähtajaks 29.11.2023.

- Suunati Rae valla 2024. aasta eelarve eelnõu II lugemisele, määrati parandusettepanekute tegemise tähtajaks 29.11.2023.

- Suunati Rae valla noortevolikogu põhimääruse muutmise eelnõu II lugemisele, määrati parandusettepanekute tegemise tähtajaks 29.11.2023.

- Suunati Rae valla jäätmehoolduseeskirja muutmise eelnõu II lugemisele, määrati parandusettepanekute tegemise tähtajaks 29.11.2023.

- Võeti vastu otsus nr 100 „Nõusoleku andmine kinnisvara arendamise kontseptsioonile läbi hoonestusõiguse seadmise“.

- Võeti vastu otsus nr 101 „Vallavanemale ja abivallavanematele töötasude ja lisatasude määramine“.

- Võeti vastu otsus nr 102 „Audiitori määramine“. 2023. aasta majandusaasta auditeerimiseks kuulutati välja väikehange, kutsed osalemiseks saadeti üheteistkümnele audiitorbüroole, kellel on vastav tunnistus kohaliku omavalitsuse üksuse auditeerimiseks. Pakkumuse esitas Audit & Consult OÜ, leping sõlmitakse kaheks aastaks.

- Võeti vastu otsus nr 103 „Rae Vallavolikogu 30.11.2021 otsuse nr 20 „Volikogu alatise eelarve- ja arengukomisjoni koosseisu kinnitamine“ muutmise“.

Istungi protokolliga on võimalik tutvuda kohaliku omavalitsuse istungite infosüsteemi lehel www.volis.ee.

Lasteaiad lähevad 2024. aastast üle uuele tööajale

RAE VALLA HARIDUS-JA KULTUURIAMET

Uuest aastast lähevad Rae valla lasteaiad üle uuele tööajale. Alates 01.01.2024 on lasteaiad avatud kell 07.30-18.00.

Ligi pooltes Rae valla lasteaedades toimivad juba hetkel hommikuti ja õhtuti valverühmad - ajal, kui terves lasteaias on kohal vähe lapsi, on nad koondatud ühte rühma.

Kuigi paljud lasteaiad on olnud avatud hommikuti alates seitsmest kuni õhtul seitsmeni, siis tegelik

vajadus, eriti õhtusel ajal, on vähenenud.

Käesoleva aasta alguses oleme koos lasteaiajuhtidega arutanud lasteaiade lahtiolekuaja muutmist ja võtnud selle aasta olukorra kaardistamiseks. Üldjoontes hakkab laste arv õhtuti peale kella 17 oluliselt vähenema ning kella 18-ks on enamused peredel võimalus lastele järele tulla. Seega puudub vajadus hoida lasteaiad avatuna, kui majas enam lapsi ei ole. Hommikustel aegadel on lasteaiade täituvus meie lasteaedades ja rühmades erinev. Kui alates uue aasta algusest avame lasteaiad

hommikuti kell 07.30, siis lasteaiaga kokkuleppel leitakse lahendused nendele peredele, kus on põhjendatud vajadus laps varem lasteaeda tuua.

Lasteaiade lahtiolekuaja muutmisel oleme eelkõige lähtunud vajadusest ja selle tegelikust kasutamisest. Teiseks annab see võimaluse lasteaiade personali töö korraldamiseks selliselt, et töötajad on rühmas tööl päeva aktiivsemal ajal, kui rühmas on kõige rohkem lapsi.

Rae vallas on juba lasteaedu, kus lahtiolekuajaga on lühendatud ning kogemused on positiivsed.

Aruheina lasteaias on aasta möödunud positiivselt

ARUHEINA LASTEAIA JUHTKOND

Aruheina lasteaed läks lahtiolekuajadele kell 07.30-18.30 üle 2022. aasta detsembris.

Eelnevalt toimus info kaardistamine ja põhjalik arutus ning otsuse kinnitamine hoolekogus. Muudatus on igal juhul end õigustanud ja negatiivset tagasisidet valverühma lah-

tiolekuaja lühendamise osas ei ole tulnud. Personalilt on tulnud palju positiivset tagasisidet, kuna hommikul pool tundi hiljem tööle tulla on õpetajatele väga suure tähtsusega. Aeg on kallis ja nn tühja ootamist enam ei ole. Esimesed lapsed tulevad hommikusse valverühma alates kell 07.30.

Selle aasta oktoobrikuus kaardista-

sime samuti viimaste laste lasteaiast lahkumist, tänu millele võime täna öelda, et õhtul on suurem osa Aruheina lasteaiade lapsi 17.30-ks koju läinud. Kell 18.00 on lasteaed tühi. Tööjõu optimeerimise seisukohast on igati õige otsus lasteaiade lahtioleku aega lühendada ning tööjõudu kasutada vajaduspõhiselt. Nii väärtustame meie inimesi ja tööaega.

Taaramäe lasteaed läks uuele süsteemile õppeaasta algul

KADRI KÜNNAPAS ÕPPEJUHT

Taaramäe lasteaias toimus muudatus selle õppeaasta alguses. Otsustasime minna valverühma süsteemile, lühendades rühmade lahtiolekuaja hommikul ja õhtul ühe tunni võrra, seega kõik rühmad töötavad kell 08.00-18.00. Seda selleks, et tagada parem laste ja täiskasvanute suhtarv rühmas, kuna laste kohal käimise protsent on üsna kõrge.

Esimesed nädalad läksid meil kõigil muutustega kohanemiseks, aga saavutasime üpris kiirelt positiivse mõju. Nii töötajad, vanemad kui ka lapsed harjusid uue töökorraldusega ning koheselt langes ka hommikuste laste arv, võimalusel lühendasid vanemad oma lasteaialapse tööpäeva pikkust.

Hommikuti on lapsi valverühmas ühe toreda seltskonna jagu, õhtust valverühmavõimalust on vaja läinud

vaid üksikud korrad. Valverühmas tegeleb lastega igapäevaselt 2-3 inimest. Hetkel toimetab valverühm vaid õues, lapsed saavad süüa ja talitada meie küülik Rosabellat ja teha kõike muud vahvat.

Hommikul kella 8-st võib õuel näha palju sagimist, see on hetk, kui ka kogu maja õpetajad saavad hetkeks kokku ning üksteisele head päeva soovida. Tore on näha, et õpetajate silm särab.

Tulevane Rail Baltica raudtee hakkab kulgema Põrguvälja tee alt läbi, mille jaoks rajatakse sinna viadukt ja tehnosüsteemid.

Taristuettevõtte Verston alustab Rail Baltica

Eesti üks suurimaid teedeehituse ja -korrashoiu ettevõtteid Verston alustab koostöös Järvelpe Inseneribürooga detsembris Rae vallas Rail Baltica Põrguvälja tee maanteeviadukti ehitamist. Järveküla ja Jüri asumit ühendaval teel suunatakse autoliiklus ümber alates jaanuarist 2024.

„Tulevane Rail Baltica raudtee hakkab kulgema Põrguvälja tee alt läbi, mille jaoks rajatakse sinna viadukt ja tehnosüsteemid. Sealne sõidu- ja kergliiklustee jäävad samale tasapinnale, suundudes edaspidi üle viadukti. Selleks kaevame tee alla sügava süvendi,“ selgitas Verstoni projektijuht Marek Aun. Ehitusobjekti ala hõlmab teest umbes 450 meetrit, millest viadukti pikkus põhiprojekti järgi on 80 meetrit.

Ehitustööd kestavad ligi 10 kuud ning riigihankelepingu järgi peab viadukt olema valmis hiljemalt 2024. aasta novembriks. Töödega alustatakse detsembri keskpaigas. Esimese etapi na töstetakse ringi viaduktile ette jääv veekanali trass. Sel ajal veel ei suunata

liiklust ümber, kuid alates jaanuarist on kuni viadukti valmimiseni Põrguvälja teelõik 6,9-7,6 kilomeetril autoliiklusele suletud.

„Anname endast parima, et ehitustööd võimalikult vähe häiriksid piirkonna elanike igapäevast elu ja seal tegutsevate ettevõtete toimetamist,“ ütles Aun. Rajatava viadukti vahetus läheduses asuvatele ettevõtetele Instwork, Maag Food, Atlas Tehnika ning eramajale aadressil Põrguvälja 25c tagatakse kogu ehitustööde ajaks takistusteta ligipääs.

Muudatused liikluskorralduses

Liiklejate informeerimiseks paigaldatakse autoliiklust ümbersuunavad märgid juba alates Tartu maanteest. „Ehitusperioodil on ligipääs Jüri tehnoparki Tartu maanteelt Pildiküla Olerexi juurest või Jüri ringtee kaudu,“ tõdes Aun. Antud teelõiku läbib ööpäevas ligi 2600 sõidukit, millest enamik on sõiduaudod.

Koostöös MTÜ Põhja-Eesti Ühistranspordikeskusega suunatakse ka sealne bussiliiklus veidi muudetud

marsruudile:

- Tööde ajaks suletakse Lehmja kooli bussipeatus. Lähim teenindav peatus saab selleks ajaks olema Lehmja.
- Samuti suletakse Sinikivi Tallinna suunaline bussipeatus.
- Samas jääb avatuks Sinikivi Jüri suunaline peatus, mis hakkab teenindama ka pealinna poole sõitvaid busse. Seejuures teeb Tallinna-Jüri suunaline buss tagasipöörde Sinikivi tee ristmikul.

Jalakäijatele ja ratturitele tagatakse ohutu möödapääs töotsoonist ning selleks rajatakse neile ajutine kergliiklustee.

Killustik saadakse viadukti süvendist

Verston pakkus viadukti ehitamiseks välja keskkonnasäästliku lahenduse, kus kogu vajaminev killustik toodetakse kohapeal väljakaevatavast paekivist. „Esmalt eemaldame tööobjektile pehme pinnase ja seejärel kasutame sealt pae kättesaamiseks järkjärgulist lõhkamist. Väikesed lõhkelauad summutatakse, et nende

Alates jaanuarist algavad ehitustööd Põrguvälja teelõik 6,9–7,6 kilomeetril ning lõik on viadukti valmimiseni autoliiklusele suletud.

Põrguvälja maanteeviadukti ehitamist

plahvatused ei häiriks piirkonna elanikke. Selleks kaasame lõhkamistödele spetsialiseerunud alltöövõtja,“ kirjeldas Aun tööprotsessi.

Kokku loodetakse viadukti august saada ligi 4000 tonni killustikku. „Nii vähendame märkimisväärselt viadukti ehitamisega tekitatavat keskkonnanajalajälge. Selle võrra vähem tuleb

kaevandustes killustikku toota ning ära jääb ka CO₂ heide, mida tekitaksid 4000 tonni killustiku transportimisega 148 poolhaagise koormat vedavad raskeveokid,“ selgitas Verstoni projektijuht.

Viadukti maksumus kokku on 2,8 miljonit eurot. Selle ehitamiseks tegid ühispakkumise Verston ja Järelinge

Inseneribüroo. Tööde tellija on Transpordiamet ja finantseerija Rail Baltic Estonia. Verstoni jaoks on see esimene Rail Baltica projekt.

Projektiga seotud täiendavatele küsimustele annab vastused Põrguvälja tee maanteeviadukti ehitamise projektijuht Marek Aun, marek.aun@verston.ee.

Jõulukuused saab viia jäätmejaama

Pärast pühi saab jõulukuused viia Järveküla jäätmepunkti (Turu tee 25, Järveküla), mis on avatud E, N, R kell 12.00–20.00 ja L, P 09.00–18.00 ning Jüri jäätmejaama (Traavi tn 5, Jüri alevik) E, L, P 09.00–15.00 ja N, R 14.00–20.00.

Lisaks paigaldab AS Eesti Keskkonnateenused 05.01.–08.01.2024 Peetri lasteaia ette parklasse kuuskede kogumiseks kaks 30 m³ multilift konteinerit. Antud konteinerid on mõeldud ainult kuuskede jaoks ja muid jäätmeid sinna panna ei tohi. Samuti ei tohi kuuskedel olla küljes lisandeid (küünlad, võrgud, ehted jne).

Järgmine Rae Sõnumid ilmub veebruaris

Seoses Rae Sõnumite toimetaja teenuspakkuja lepingu lõppemise ning uue riigihanke korraldamisega ilmub järgmine Rae Sõnumid veebruaris 2024. Uus leht valmib nii taaskasutatavast materjalist kui saab ka uue välimuse. Ootame ka kõikide vallaelanike ideid, millest nad Rae Sõnumites rohkem lugeda sooviksid! Anna oma ideedest teada kirjutades sonumid@rae.ee või helistades 5463 1686.

Ka talvel saab rattaga sõita – aga kuidas?

ÕNNE KASK

RAE VALLA LIHKUVUSSPETSIALIST

Minu jaoks on see talv esimene, kus proovin jalgrattaga teha ära võimalikult palju igapäevaseid liikumisi. Talve saabudes ei taha ma kuidagi loobuda sellest parajast füüsiliselt koormusest, mis igapäevane rattasõit mulle pakub. Milleks minna igal õhtul spetsiaalselt jalutama, kui saan vähemalt osa vajalikest aktiivsetest minutitest oma päevastesse tegevustesse siduda? Nii ma sõidangi mitmel päeval nädalas rattaga 20 minutit tööle, 20 minutit koju, lisan juurde lõunase jalutuskäigu kolleegidega, ja ongi vajalikud minutid käes.

Talvel rattaga sõitmine vajab aga natuke rohkem eeltööd. Kindlasti tuleks veenduda, et rattal on olemas esi- ja tagatuli, et teised liiklejad meid pimeduses hästi näeksid. Panen selle

hingele ka lapsevanematele – palun vaadake üle, et teie lapsel oleksid lisaks helkuritele ka eredad tuled. Nii oleme teistele rohkem nähtavad, aga näeme ka ise paremini pimeduses liikuvad jalakäijad või mõnda takistust teel. Et jalgrattaga turvalisem oleks ja libise-

misoht väheneks, soovitan investeerida ka talverehvidesse. Olenevalt rehvi suuruselt maksab paar naelrehve kuskil 80-120 eurot. Uued rehvid peaksid sind aga teenima ligi 6 aastat. Jällegi, väga sooviksin talverehve näha ka nende laste ratastel, kes meil tublisti talvel rattaga koolis käivad.

Kui jalgratas talviseks sõiduks valmis, tuleb hästi läbi mõelda ka enda riietus. Mina võtan seda natuke kui suusatama minemist – olulised on kihid, soojad kindad ja müts. Kõige lihtsam on tömmata õuepüksid tavalise riietuse peale, siis ei pea pärast riideid vahetama ja on vähem muret poriste või märgade pükste pärast. Kindaid on mul samuti kaks kihti – õhukesed meeriinovillast kindad ja peal kápikud. Kui tavalise kiivri alla müts hästi ei mahu, siis miks mitte võtta kasutusele suusakiiver, kui see peaks kapis järgmist suusapuhkust ootama.

Mõnusat sõitu!

PLANEERIME KOOS LAGEDIT

Milline võiks olla
Lagedi peatänav ja
rongijaam?

Milline on Lagedi
aastal 2050?

Kutsume kohalikke
kogukonda kujundama koos
Lagedi tulevikku

Esimene kohtumine 18. jaanuari
õhtul Lagedi Raamatukogus

Osalema on oodatud kõik
Anna oma huvist märku siin:

t.ly/ODh4Q

Maskoti ideekonkursi tähtaeg on 31. detsember!

Hea Rae valla elanik, millisena sa näed Rae valda? Saada oma idee konkursile! Ideekonkursi eesmärk on leida Rae vallale maskott – noorte sõber, hea kaaslane, kes annaks edasi positiivse sõnumi Rae vallast. Maskott ei pea kindlasti olema kellegi või millegi moodi, tähtis on just positiivsete omaduste olemasolu. Maskotist saab Rae valla sümbolika osa, mis hakkab kandma Rae valla sõnumeid ning suurendab kogukonnatunnet Rae vallas ja aitab populariseerida erinevaid ühisüritusi. Maskotti saab kasutada mitmesugustel üritustel: spordipäevad, kultuurisündmused, üritused koolides ja lasteaedades jne.

Konkursi tingimused:

1. Maskott peab olema positiivse iseloomu ja olemisega ning Rae valla nägu. Keegi või miski, mis iseloomustab Rae valda.

2. Maskotti peab saama kujutada

ka joonistusena.

3. Esitatud tööde arv ühe osaleja või osalejate grupi kohta ei ole piiratud.

4. Konkursile on oodatud osalema kõik Rae vallas rahvastikuregistri järgi registreeritud elanikud ning Rae vallas tegutsevate ettevõtte töötajad.

5. Osaleda võivad ka kollektiivid/grupid.

6. Arvesse lähevad kõik tööd, mis saabuvad 01. novembrist kuni 31. detsembrini 2023.

Nõuded töö vormistamisele:

1. Konkursitöö tuleb esitada kavadina.

2. Lisada joonistus või foto maskotist.

3. Võimalikult täpne iseloomustus maskoti kohta (miks just selline valik, võimalikult täpne iseloomustus – nt kas vana rebane, noor rebane, punane kass, kirju koer jne).

4. Maskotile võib pakkuda ka nime.

5. Soovi korral lisada ka omapoolne legend.

Konkursi tähtaeg ja tööde esitamine

Konkursile võib esitada töid paberikandjal või elektrooniliselt. Tööd palume esitada hiljemalt 31. detsembriks 2023 e-posti aadressil karin.kamdron@rae.ee või postiaadressil Rae Vallavalitsusele Aruküla tee 9, Jüri alevik, 75301, Harjumaa märgusõnaga „Rae valla maskott“. Tööde juurde palume märkida saatja kontaktandmed.

Konkursi tulemused ja auhinnafond

Konkursile esitatud töid hindab Rae Vallavalitsuse poolt moodustatud komisjon ajavahemikul 02. jaanuarist kuni 31. jaanuarini 2024. Konkursikomisjonil on õigus anda välja üks peaauhind või premeerida kolme parimaks tunnustatud tööd vastavalt komisjoni otsusele.

NOORTEKESKUSED DETSEMBRIS
VAIDA JÄRVEKÜLA PEETRI JÜRI LAGEDI

1.12 Kuuse ehtimine ja ehete meisterdamine	8.12 Kokandus: piparkoogid	1.12 Jõuluhõngu loomine	7.12 Kokandus	5.12 Saksamaa kultuuripäev
8.12 Soe kakao ja film "Eia jõulud Tondikakul"	15.12 Jõulukingid: vannipommid	5.12 Teeme jõulukaarte hooldekodudesse	8.12 13+ päev	12.12 Kokandus: piparkoogid
15.12 Kole jõulukamps, piparkoogid, bingo	18.12 Väljasõit: poiste päev	13.12 Kokandus: piparkoogid	13.13 Kahoot	15.12 Stiilipäev: rahvusvaheline "koleda"
19.12 Kristallihaldjas, koogi küpsetamine, mängud	19.12 Jõulupidu	15.12 Läheme mängime elamusgolfi	19.12 Vaatame jõulufilme	jõulukampsuni päev + noorteka öö
		18.12 Kokandus: kaneelirullid		
		19.12 Kristallihaldjas		

Sündmused on eelregistreerimisega noortekeskuste sotsiaalmeedias või kohapeal!
PS! 20.12.2023-07.01.2024 on noortekeskused suletud. Ilusat jõuluaega!

@raenoortekeskus   www.raenoortekeskus.ee   Rae Noortekeskus

TEHNOÜLEVAATUSKESKUS.EE

Uus-Ringi tee 7, Jüri
5358 9999

Sõiduauto
alates 29.-

VÕTA MEIEGA ÜHENDUST:
INFO@ARBORGREEN.EE
+372 53784619

- ✓ OHTLIKE PUUDE RAIE
- ✓ PUUDE JA PÕSASTE LÕIKUS
- ✓ HEKKIDE LÕIKUS
- ✓ KÄNDUDE FREESIMINE
- ✓ VILJAPUUDE LÕIKUS
- ✓ KRUNTIDE PUHASTAMINE VÕSAST

WWW.ARBORGREEN.EE

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid.
Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseada piiranguvööndis.
info@metsakeskus.ee
Tel: 56 111 900

Kuldsed Käed

www.kuldsedkaed.ee

KONTORIKORISTUS
LAO- JA TOOTMIS-
HOONETE KORISTUS
ERIPUHASTUSTÖÖD

tellimused@kuldsedkaed.ee
(+372) 56 811 816
(+372) 661 1600

tehnoulevaatus

BRONEERI:
abctehno.ee

Peetri ülevaatuspunkt: Vana-Tartu mnt 74
Avatud E-R 9-19, L 10-15
Telefon: 6 998 606
E-post: peetri@abctehno.ee

EESTI KRISTLIKU NELIPÕHI KIRIKU
RAE KOGUDUSE

Jõulujumalateenistus

24. DETSEMBRIL KELL 10.30 RAE KULTUURIKESKUSES

Tule kogu perega ja lase jõuluevangeeliumi röömusõnumil end täita!

„Au olgu Jumalale kõrges
ja maa peal rahu,
inimestest hea meel!”

LUUKA 2:14

Oled väga oodatud!

Seinte värvimine
Pahteldamine
Krohvimine

Plaatimine
Hüdroisolatsioon

Santehnikatööd
Elektritööd

Parketi paigaldus

MEISTERVIIMISTLUS^{ee}

vannitoaremont.eu
tel 5620 8888
info@meisterviimistlus.ee

KORTERITE ja VANNITUBADE remont ja viimistlus

100% täislahendus!

PEETRI RAAMATUKOGUS

MARJA MATISENI
lapitöö näitusmüük
**“TEKSASTEST
TEHTUD”**

29.NOV.-29.JAAN.

AVATUD:
E,T,N,R 10-18
K 11-19
L 10-14
P SUHTUD

**PEETRI
RAE VALD**

Eakate jõulupidu

16. detsembril
11:30-14:00
Peetri koolis

Peole on oodatud nii Peetri kui ka naaberkülade härrad-prouad.

Juttu saab ajada kohvilaua taga ja lisaks kuulata meeleolukat kontserti.

Üritus on tasuta!
Palume oma tulekust teavitada telefonil 5025822

**PEETRI
RAE VALD**

Jõulukontsert Peetri koolis

Esinevad Marii Väljataga ja Kaitseliidu Big Band. Juhatab Peeter Saan.

16. detsembril
algusega kell 12:00.

Pileti hind 2€
Palume võimalusel oma tulekust teavitada e-kirjaga vanem@peetri.ee

UUE ETAPI KODUD MÜÜGIS!

JANA LUMISTE

56 635 021

jana@raehaus.ee

KAIE-LIINA BLANDE

50 522 60

kaie@raehaus.ee

www.vaikerae.ee

RAEHAUS
KINNISVARA

**HOONETE
SOOJUSTAMINE
PUISTEVILLAGA**

ISOVER
SAINT-GOBAIN

50 16689

WWW.PUISTEMEES.EE

**Vihmaveesüsteemide ja
katuseturvatoodete paigaldus**

Info@vihmaveerennid.ee

Tel 527 1059

JÕULUKUUSK KOJU!

Hinnad al 39€

Kuusetakso.ee

58333582

PUHAS KOLLE

Hooldatud küttekolded
ja korstnad tagavad
Teie kodu tuleohutuse!

+372 587 71665

meil;info@puhaskolle.ee

Jõulutuled pimedas talveöös vihjavad, et kätte on jõudmas aasta kõige südamlikum aeg. Toogu see aeg rõõmu, üksteise mõistmist ja koostööd kõigi raskuste ületamisel. Oleme tänulikud teie toetuse eest!

Saabugu kaunis pühadeaeg ja uus aasta, kus ühiselt saavutame jälle suuri asju!

Rae reformikad

Reakuulutused

● Bilansivõimeline raamatupidaja otsib lisatööd (jooksev raamatupidamine, palgaarvestus, maksudeklaratsioonid, majandusaasta aruanded). Korrastan ka eelnevaid perioode. Võtta ühendust tel 525 8745.

● Kitarr ja lauluga, tulen teid ma vaatama! Jõuluvana Allan, tel 503 0175.

● Pakume osalist või täistööaega looduskosmeetikat tootvas ettevõttes tootmistöölisele. Täistööaja korral 1500 € brutotasu. Töö asukoht Jüris, Kesk tee 32. CV saata info@tootmispartner.ee. Lisaküsimuste korral helista 5690 8556.

● Katuse-, fassaadi-, üldehitus ja viimistlustööd. Eramajade renoveerimistööd. Pakume erinevaid lahendusi hoonete ja majade ehitusel. Kontakt: mehitus@gmail.com, 5352 9476.

● Liuguksed ja garderoobid. Head hinnad ja kiire tarne. #nagusulou, FB; Nagusul OÜ, nagusul@gmail.com.

● Pikaajaline kogemus õhksoojuspumpade ja konditsioneeride paigaldamises, hooldus, remont ja projekteerimine. Konsultatsioon TASUTA. Uuri lisaks www.ideaalkliima.ee või helista 5622 0993, asume Rae vallas.

● Pakume erinevaid pinnase ja kaevetöid 8-tonnise ekskavaatoriga. Ekskavaatoril on kummiroomikud, mis säästavad pinnast. Olemas on hüdrohaamer pae lõhkumiseks. www.väikeekskavaator.ee. Tel 563 9358.

● Müüa küttepuid võrgus. Must lepp, 30 cm, 40 l võrgud. Hind 5 €/kott. Tasuta transport Jüri alevikus. Tel 5560 4002.

● 1. Korstnapühkija ja pottsepa teenused 2. Ohtlike puude langetamine 3. Viljapuude lõikamine 4. Trimmerdamine 5. Heki lõikus ja pügamine. Tel 5348 7318,

Kallis Talvi Abram,
Oled sooja südamega inimene, kes
ei väsi inimesi aitamast.
Täname Sind meie

POJA

ärasaatmise korraldamisel suure
abi eest.
V. Oja vanemad

igor@inkteenused.ee.

● Ostan autosid, maastureid ja kaubikuid igas seisukorras. Lisaks romude utiliseerimine ja ARK kustutamine. Transport minu kulul. Tel 5693 2565.

● Müüme Eestis toodetud kvaliteetset puitbriketti ja pelletit. Tasuta transport. Laost võimalik osta ka väikeseid koguseid. Lao asukoht Kiili vald. Info: tel 5559 7572.

● Ostan autosid, seisukord ei ole oluline, tel 5531 989.

● Ostan kasutuseta jäänud seisva sõiduki. Sõiduauto, maastur, kaubik. Võib olla rikkega, mitte sõidukorras. Võtan arvelt maha ning järgi tulen puksiiriga. Kohapeal kiire tehing ja vormistamine. Oodatud kõik pakkumised, ka nädalavahetusel. Tel 5365 4085, skampus@online.ee.

● Ostan rinnamärke, vanu postkaarte, trükiseid ja dokumente, vanaraha ning muid kollektseerimise esemeid. Võib pakkuda ka kasutatud tänapäevaseid raamatuid. Tel 602 0906 ja 501 1628.

● Ostan kõiki sõidukeid. Avariilisi, riketega, vanu jne. Kohapeal vormistamine ja tehing. Pakkumised seisevauto@gmail.com või 5618 8671. Järgi tulen puksiiriga ja tasun sulas. Arvelt maha võtan ise.

Avaldame sügavat kaastunnet
Aivar Aasamäele ja tema perele,
armsa ema, ämma, vanaema
ja õe,

AINO AASAMÄE

lahkumise puhul.

19.05.1938–16.11.2023

Aino elas väärrika elu, kinkis palju imelisi mälestusi nii oma lähedastele kui ka tervele Kurna kogukonnale, mis jäävad igavesti meie südamesse. Jääme mäletama tema soojust, heldust ning tema positiivset mõju meie elus.

Armastusega, Kurna kogukond

Südamlik kaastunne kalli isa,
abikaasa ja vanaisa

JAAN PEERNA

lahkumise puhul.

Sillapiiga ja Papisaare tee
naabrid

Avaldame kaastunnet
lähedastele kalli

ENN VIRUPALU

kaotuse puhul

KÜ Ehituse 20

Südamlik kaastunne Janek
Võsule, ema

TIJU VÕSU

lahkumise puhul.

Pere ja sõbrad

Rae
Hammerchoor

Solistid:
Helen Kübar, Diana Liiber, Sirli Peda,
Argo Triimann, Raiivo Hinnala

Klaveril:
Vladimir Todurov

PÄHAPÄEV 10 DETSEMBER
16:00

JÜRI KIRIKUS
KONGIART ON SAUTA

TEINE ADVENT

NOVEMBRIS LAHKUNUD
VLADIMIR DOROŠENKOV
ALEKSANDER TURSKI
ALEKSANDR TARASENKO
KALJU LAOSMA
JAAN PEERNA
JEVGENIJA
MICHALIOVA
HILLA LOO

Palju õnne

OKTOOBRIS SÜNDISID

TRISTAN LEO
AUGUST MAIDE

NOVEMBRIS SÜNDISID

RAFAEL FJODOROV
LEIF ERIK AEDVIIR
SEBASTIAN KALK
JONATHAN DALINGER
KENNET KOCH
HENRI HANSON
KARL KOTKAS
DAVID ŠIRVANJANTS
KARL KRISTOF KOOK
FREDDY GRÜNBERG
LEMBIT OLIVER PÖLLU
JOHANNES TALI
TOM PIROJA
LUKAS HAKKAJA
KLAARA LOTTA LAAS
NOELLE PREMS
LOORE EMILIE TOOMING
PIA GRETE BÜTH
KRISTELIN TAMMEARU
HETE TEDER
SIMONA UIBUKANT
KIRKE SILLER
SELINE RJADSKOVA
NETELI GAISTRUK
FREYA ILVES
SUSANNA UUEMAA
MAEVE ZELDA HEHIR

DETSEMBRIKUU SÜNNIPÄEVALAPSED

VAIKE EVERST	92	ELBE KURRUSK	75
LEHTE HÖBEVÄLI	91	FELIKS UNDUSK	75
VALENTINA FURMANJUK	89	LEIDA URBLA	75
MAIMU KRUKK	88	VALDUR TIMUSKA	75
MARET KIRVES	87	ILME SAVIPÖLD	75
AINO SELART	87	MALLE MALK	75
LEMBIT PAJUSALU	87	RIINA ALUMETS	75
VALENTINA MALTS	87	MERJU TEITER	75
EEVI TAMM	87	NIINA FIRSOVA	70
HELJU STARKOPF	86	MATI REDLICH	70
AILI HIRVE	86	AIME VADER	70
MALLE TÄHT	85	SIRJE TRAMPÄRK	70
ILME-ÖIE PAAS	85	TÖNU TEDER	70
LIDIA SÖEROJA	85	MAIRE EDASI	70
REINO MALTS	85	HEINARD ROOS	70
MARIA TARASSENKO	85	LAINA TAMMERAND	70
VILMA PLESS	84	EVI MUSTONEN	70
VIIVE TAAL	84	VALERIJONAS LIUTKEVICIUS	70
RITA PORTUNOVA	84	TATIANA PANFILOVA	70
VIIVI KURVITS	84	OLGA VOLÕNKO	70
ASTA KRUIUS	84	ILMAR KLIIMSON	70
YURY PESKOV	83	INES MADRUS	70
TIIU REINULA	82	MARE VILJARAND	70
EHA KOMPUS	82	AIME DELLO	70
MILVI REMMEL	82	JURI LJAPUN	65
KARIN KARULIN	81	LEONID IVANOV	65
MAIMU ESNAR	81	EVI VILGATS	65
ELVI KULLAMAA	80	IMRE LIIVRAND	65
HELLE KLEMENTI	80	EIMAR KREISEN	65
MALLE VAINU	80	TETIANA KONCHAROVA	65
SIRJE KALLAS	80	EDITH TEDER	65
ANTS LEEDJÄRV	75	ÜLLE SALUMÄE	65
ANNE KALDA	75	OLEG KATKOV	65
EDA UNDO	75		

Rae Sõnumid Rae valla ajaleht
Väljaandja: Rae Vallavalitsus, Aruküla tee 9
Peatoimetaja: Elis Merila, 5463 1686
Teostus: Meediapilt OÜ

Ajaleht ilmub üks kord kuus. Tiraaž on 9780 eksemplari ja see jagatakse postkastidesse tasuta. Kaastööd ja kuulutused palume saata hiljemalt 20. kuupäevaks koos vajalike kontaktandmetega.

Registreeri Rae vald oma kodukohaks!

Elad Rae vallas, kuid elukoht on registreeritud mujale? Anna oma panus valla arengusse ja kirjuta end oma kodusele aadressile! Tulumaks on valla eelarve peamine sissetulekuallikas, millega arendada valda veelgi paremaks elukeskkonnaks. Kui sa ei ole oma elukohaks registreerinud Rae valda, siis ei laeku siia ka sinu tulumaks.

- Valla elanikuna on sul võimalus saada maamaksu soodustust.
- Saad taotleda toetusi ja soodustusi nagu sünnitoetus, peretoetus jm.
- 1. klassi astuva lapse koolitee algust toetatakse ranitsatoetusega.
- Me kõik saame liikuda terviseradadel, kergliiklusteedel, parkides ja mänguväljakutel.
- Meil on avalikus ruumis tänavavalgustus ning toimuvad kultuuri- ja spordisündmused.

RAE
VALD

Oma
elukoha andmeid saad
kontrollida ja muuta
rahvastikuregistri lehel:
www.rahvastikuregister.ee

Allkirjastatud avalduse võib
saata ka e-postile info@rae.ee
või tule tee seda kohapeal
Rae Vallavalitsuses.

